

HANDLEIDING TEAMLEDEN

**BELEEF
DABAR**

Colofon

Dabar Handleiding voor teamleden,
zesde editie, 2019

Uitgave IZB Dabar
Breestraat 59-61
3811 BH Amersfoort
Tel. 033-461 19 49
dabar@izb.nl
www.izb.nl/dabar

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling,
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007.

INHOUDSOPGAVE

1. Dabar	6	6. De campinggast	24
Dabar is...		Kinderen	
Waarom Dabar?		Tieners	
Waarom op de camping?		Jongeren	
Evangelisatie en recreatie		Volwassenen	
Relatie			
2. De organisatie van Dabar	9	7. Activiteiten	31
IZB Dabar		Kinderclub	
Plaatselijke commissie		Tienerclub	
Campingpastoraat		Recreatie	
Jouw kerkelijke gemeente		Volwassenen	
		Dagsluitingen	
		Campingdiensten	
		Folderen	
3. Verwachtingen	13	8. Nazorg	46
... van jou		Het karakter van	
... van het team		campingevangelisatiewerk	
		Voorkom teleurstellingen	
		Maak vooraf keuzes	
		Als je contacten wilt onderhouden...	
		Onjuiste contacten – ken je grenzen	
		Praktische handreikingen om	
		contact te houden	
		Geestelijke nazorg	
4. Voorbereiding	14	Bijlage:	
Het Dabar Ontmoetingsweekend		Voorbeeld Dabar dagprogramma	53
Als team te gast bij de commissie			
Aan de slag			
5. Werken in een team	16		
Team en teamleider			
Teambijbelstudie en stille tijd			
Evalueren: Terugblikken en Vooruitzien			
Tussenevaluatie met plaatselijke			
commissie			
Eindevaluatie			

WELKOM IN DE WERELD VAN DABAR!

Voor je ligt de Handleiding Teamleden. Je ontvangt deze handleiding omdat je komende zomer voor het eerst Dabar gaat doen op een van de Dabarcampings in Nederland. Gaaf dat jij je tijd en talenten beschikbaar stelt om het evangelie in woord en daad uit te dragen aan campinggasten!

Om je een beetje wegwijs te maken in de wereld van Dabar, hebben we deze handleiding geschreven. De eerste vier hoofdstukken gaan over de geschiedenis, de organisatie en de voorbereiding op het werk in de zomer. De hoofdstukken 5 t/m 7 gaan over het werk op de camping. Houd die dus binnen handbereik, want je vindt er van alles over teamwork, het werk achter de schermen en informatie over de activiteiten van Dabar. Hoofdstuk 8 gaat over de nazorg. Het is zinvol om het alvast eens door te bladeren, zodat je de informatie weet te vinden als zich een concrete situatie voordoet.

Bewaar het boekje goed, zodat je alle informatie later nog eens na kunt lezen.

Agnes van Haften
projectleider IZB Dabar

1. DABAR

Ga op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld. (Matteüs 28:19-20).

Waarom Dabar?

Er zijn verschillende motieven voor Dabar, maar het belangrijkste staat hierboven; We hebben de opdracht om het evangelie bekend te maken. Daarnaast is Gods koninkrijk niet iets van later, maar van nu. Je vertelt het evangelie met of zonder woorden. Ieder doet dat op zijn/haar eigen manier. Soms met vallen en opstaan. En dat getuigen hoeft helemaal niet moeilijk of groots te zijn. Met je aanwezigheid op de camping ben je een al lichtend licht en een zoutend zout; Een getuige van Gods onvoorwaardelijke liefde voor mensen.

Dabar is...

... het Hebreeuwse woord voor woord en daad. Dat is voor ons onlosmakelijk aan elkaar verbonden, evenals de begrippen evangelisatie en recreatie dat zijn, omdat je in alle aspecten van je leven mag getuigen wie Jezus voor je is.

... een onbetaalbare ervaring. Je beleeft mooie, ontroerende, moeilijke en bijzondere momenten met God, je team en de campinggasten. Zo word je voor je hele leven gevormd.

... vanuit jouw verlangen om Jezus te volgen, gehoor geven aan Zijn opdracht om het evangelie te verkondigen.

... jouw bijdrage aan 'zending in Nederland' door het evangelie op een camping uit te dragen.

... één of twee weken lang kopje onder gaan in de wereld van de campinggasten en een relatie met hen aangaan. Je kunt de campinggasten laten delen in Gods liefde die Hij door jou aan hen wil schenken.

... werken in een team van jonge christenen. Samen de Bijbel lezen, samen bidden, samen je geloof verdiepen. Je helpt elkaar en vult elkaar aan. Samen sta je sterk!

... je uiterste best doen om een programma met leuke activiteiten voor kinderen, tieners, jongeren en volwassenen neer te zetten.

... heel erg genieten van een 'vakantie' waar je van betekenis bent voor anderen.

'Ik vind het zo mooi om me op deze manier in te kunnen zetten voor God's koninkrijk. Ook het recreatiewerk en de kinderclub liggen me erg. Ik kan dus echt mijn talenten inzetten bij Dabar.'

'Dabar is hard werken, maar het is dankbaar werk dat veel voldoening geeft en waar ik energie uit haal.'

'Ik denk dat ik door Dabar gemakkelijker met mensen durf te spreken over hun geloof. Ook zal ik sneller voor mensen bidden, omdat ik heb geleerd dat bidden echt werkt.'

'Sommige mensen kijken er erg tegenop om getuige te zijn. Het is ook wel een verantwoordelijkheid, maar ik heb ontdekt dat als je leeft vanuit Jezus' liefde, er al zoveel moois om je heen gebeurt.'

- Jongeren over Dabar -

Waarom op de camping?

Een camping is in de zomermaanden een dorp in het klein. Er wonen allerlei mensen en er is van alles te doen. Ook zijn er voorzieningen zoals een winkel, een snackbar en een zwembad net als thuis. In dat tijdelijke dorp willen we iets van Christus liefde laten zien aan mensen die in hun dagelijks leven misschien niet of nauwelijks met geloof in aanraking komen. In alle ontspannenheid biedt de camping hier mogelijkheden voor:

- De mensen op de camping vieren hun vakantie, dus is de sfeer ontspannen en rustig. Iedereen slaapt uit en geniet ervan als de zon schijnt. De campinggasten zijn wel te porren voor een recreatie-activiteit en nemen de tijd om hun kinderen naar de club te brengen en daar zelf een kopje koffie te drinken.

- Zo komen mensen ook geestelijk tot rust. In hun luie stoel voor de caravan komen de herinneringen boven. Momenten van vreugde en verdriet, gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt, vragen naar de zin van het leven of het bestaan van God. Het Dabarteam en de campingpastor zijn beschikbaar om hiernaar te luisteren.
- Veel campinggasten hebben een vaste staanplaats en zitten elk weekend op de camping. Jij bent één of twee weken op de camping. De campinggasten nemen je gemakkelijk in vertrouwen en durven hun hart bij je te luchten omdat ze weten dat je daarna weer weg bent. Ook worden ze niet in de gaten gehouden door hun vrienden of burens; ze voelen zich vrijer dan thuis.
- De mensen op de camping associëren het Dabarteam of de campingpastor niet met de kerk. Met de kerk hebben sommigen ook negatieve ervaringen. De teamleden van Dabar zijn gewone jongeren en de campingpastor is een gewoon mens. Dat neemt een hoge drempel weg.
- Jij bent vrij van school of werk en je hebt dus helemaal niets anders aan je hoofd. Je komt uit de sleur van elke dag en kunt je voor 100% op richten op het werk op de camping. En wees eerlijk... Soms is het zelf ook makkelijker om met vreemden te praten over je geloof dan met mensen in je dagelijkse omgeving. Wat dat betreft verschillen we weinig van campinggasten.

Evangelisatie en recreatie

Bij Dabar zijn de begrippen evangelisatie en recreatie niet uit elkaar te halen. Sport en spelactiviteiten moeten van goede kwaliteit zijn; Het is het visitekaartje van Dabar en de campinggasten zijn het waard. Je mag daar zelf ook van genieten, zonder dat je krampachtig elke gelegenheid aan moet grijpen om over Jezus te praten. Op andere momenten bied je een programma aan, waarin geloof en zingeving centraal staan. Of je bent er gewoon voor de campinggasten. Door al deze activiteiten heen groeit je relatie met de campinggasten en zullen zij door jou heen God gaan zien.

Relatie

Bij Dabar staat de relatie met de campinggast centraal en dus op de eerste plaats. Daarnaast krijg je ook de mogelijkheid te investeren in je persoonlijke relatie met God en met elkaar. Voor Dabar is een levende relatie met God van groot belang, en daarom worden stille tijd en teambijbelstudie gezien als onmisbare onderdelen van Dabar.

2. DE ORGANISATIE VAN DABAR

Er zijn veel mensen betrokken bij de organisatie van Dabar. Elke groep heeft zijn eigen taken en verantwoordelijkheden. We zetten dit in hoofdlijnen voor je op een rij, zodat je weet bij wie je de komende tijd met je vragen terecht kunt.

IZB Dabar

Dabar is onderdeel van de IZB, een missionaire organisatie binnen de Protestantse Kerk in Nederland .

Je kent de IZB misschien van naam, maar wat doen we bij de IZB precies? Om met de deur in huis te vallen: we verlangen ernaar dat mensen Jezus Christus leren kennen en Hem met vreugde volgen.

Wij leven in een tijd van secularisatie en die ontwikkeling gaat niet aan ons eigen hart voorbij. Hoe stemmen we ons hart dagelijks af op Jezus Christus? Hij beweegt ons om anderen uit te nodigen in die grote beweging, achter Hem aan. Dat is de rode draad in het werk van onze organisatie.

Het werk is onderverdeeld in vier werktakken:

IZB Focus (missionaire toerusting aan kerkelijke gemeenten)

IZB Impact (pioniersplekken en -projecten)

IZB Dabar (evangelisatie/recreatiewerk op campings)

IZB Areopagus (nascholing en toerusting van predikanten)

De hoofdtaken van Dabar zijn:

- PR van Dabar

- Materiaalontwikkeling
- Toerusting van teamleiders, teams, campingpastors en plaatselijke commissies
- Aanmeldingen verwerken en het verstrekken van informatie
- Bemoediging, advisering en ondersteuning aan alle vrijwilligers
- Ontwikkelen van nieuw beleid

Op www.izb.nl/dabar vind je nog veel meer over het werk van IZB Dabar.

Plaatselijke commissie

De projecten op de camping staan onder verantwoordelijkheid van plaatselijke commissies. Dit zijn vrijwilligers van kerken uit de omgeving die het Dabarwerk plaatselijk ondersteunen. Met hen zul je in de voorbereiding en uitvoering veel contact hebben. De hoofdtaken van de commissies zijn:

- Afstemming met de teamleider over het animatieprogramma op de camping
- Geestelijke en praktische ondersteuning voor teams en campingpastors
- Zorg dragen voor de (basis) faciliteiten op de camping zoals het onderkomen voor het team, de locatie voor het organiseren van de activiteiten en de materialen voor het recreatiewerk.
- Zorgen voor voldoende financiën om het Dabarwerk uit te voeren
- Contacten onderhouden met de campingbeheerder en de deelnemers
- Ondersteunende kerken op de hoogte

houden van het plaatselijk Dabarwerk.

- Eerste aanspreekpunt bij al je vragen over het plaatselijk Dabarwerk.

In hoofdlijnen is het Dabarwerk op elke camping gelijk, maar in details kan het werk op de camping en de ondersteuning van de plaatselijke commissie onderling verschillen.

Campingpastoraat

Op een aantal campings is niet alleen een Dabarteam, maar ook een campingpastor aanwezig. Een campingpastor (m/v) is (samen met zijn gezin) één of twee weken aanwezig op de camping. Hij legt actief contacten met campinggasten en wil een luisterend oor voor hen zijn. Hiervoor is hij soms aanwezig bij de activiteiten die het Dabarteam organiseert. Een enkele campingpastor organiseert (in overleg met het Dabarteam) zelf ook activiteiten, om in gesprek te komen met campinggasten. Denk hier aan een mannenontbijt waarbij een maatschappelijk onderwerp besproken wordt, timmerworkshop, Alpha cursus of stiltewandeling. Ook de campingdienst wordt vaak geleid door de campingpastor.

In de praktijk zie je dat de campingpastor zich voornamelijk richt op contacten met volwassenen op de camping. Het kan een mooie aanvulling zijn op het Dabarteam, dat relatief meer contacten met kinderen, tieners en jongeren heeft. Toch ligt hier niet een duidelijke scheiding. Campingpastor en Dabarteam zijn beiden beschikbaar voor de

campinggasten in alle leeftijdscategorieën. Evenals het team werkt de pastor onder verantwoordelijkheid van de plaatselijke commissie. De commissie is het eerste aanspreekpunt voor het Dabarteam en de campingpastor. De campingpastor is dus niet op de camping om het team te begeleiden. De pastor en het team hebben onderling een goede verstandhouding en ondersteunen elkaar door gebed en medeleven .

Jouw kerkelijke gemeente

We hopen dat de gemeente waar jij plaatselijk lid van bent, ook betrokken wil zijn bij het Dabarwerk. Met elkaar zijn we immers verantwoordelijk om het evangelie uit te dragen. Daarom informeren we de gemeente die jij bij je aanmelding opgegeven hebt, over jouw deelname aan Dabar. Per e-mail vragen we de gemeente om jou en het Dabarwerk met gebed te ondersteunen. Ook hopen we dat je de mogelijkheid hebt om jouw ervaringen na Dabar met je gemeente te delen. Zo mag zichtbaar worden wat er op de camping gebeurt, hoe contacten met campinggasten verlopen en hoe jullie (en misschien ook wel de campinggasten) de aanwezigheid van de Heilige Geest hebben ervaren. Zoek zelf ook actief naar mogelijkheden om het Dabarwerk in jouw gemeente bekend te maken. Denk hierbij aan het schrijven van een stukje in de kerkbode of nieuwsbrief, gemeenteleden vragen om materialen voor jouw activiteiten te verzamelen en een gebedsbrief uitdelen in je gemeente.

3. VERWACHTINGEN

Heb je er super veel zin in of twijfel je af en toe of het wel zo'n goed idee was om je op te geven voor Dabar? Dat is herkenbaar. Maar maak je niet te druk hierover want je hoeft het niet alleen te doen. Het gaat erom dat jij beschikbaar bent voor anderen en openstaat voor het contact met anderen. Als je dat doet vanuit de verbinding met God kan God door de Heilige Geest in jou werken. Hoe gaaf is dat!

Het doen van Dabar vraagt commitment van jou. Wat wordt er van jou verwacht?

- Je bent betrouwbaar en komt gemaakte afspraken na.
- Je bent loyaal aan je team en bespreekt knelpunten op een open en respectvolle manier. Geef je eigen grenzen ook aan. Dat voorkomt misverstanden en wrijving binnen je team.
- Je gaat met respect om met de mensen die je voorafgaand en tijdens Dabar ontmoet. Denk hierbij aan campinggasten, medewerkers van de camping, teamgenoten, campingpastor, plaatselijke commissie en hun kerkelijke gemeente.
- Je bent je ervan bewust dat je een voorbeeldfunctie op de camping hebt. Je kent je grenzen in contacten met campinggasten en teamgenoten. Alcoholgebruik en roken is niet verboden, maar je bent hier zeer terughoudend in. Je houdt je hierbij aan de regels van het landelijk en plaatselijk Dabarwerk.
- Je bereidt je goed voor op het Dabarwerk. Denk hierbij aan het bijwonen van

het Dabar Ontmoetingsweekend, aanwezigheid bij plaatselijke ontmoetingen en teamvergaderingen en voorbereiden van de activiteiten waar jij verantwoordelijk voor bent.

Wat kun je verwachten van je teamleider en je team?

Elk team heeft één of soms twee teamleiders. De teamleider zet de grote lijnen uit en geeft leiding aan het team. Zit je ergens mee? Bespreek dat dan met je teamleider. Deze is er voor het hele team en dus ook voor jou. Daarnaast is de teamleider ook gewoon onderdeel van het team en doet mee met de activiteiten. Misschien ken je de teamleider en/of andere teamleden al en zijn jullie op elkaar ingespeeld. Je weet wat je van elkaar kunt verwachten. Misschien ken je maar een deel of nog niemand. Wat je dan moet verwachten is lastig, maar één ding is zeker: ieder mens is verschillend en dus zul je in je team te maken krijgen met bijzondere, mooie mensen (die vast ook wel een mindere kant hebben). Het zijn allemaal verschillende mensen die door God geroepen zijn met hun eigen talenten en 'eigen aardigheden'. Zie de verscheidenheid als een belangrijke aanvulling voor je team: hierdoor kun je als team juist ook verschillende campinggasten aanspreken. Bespreek als team van tevoren wat je van elkaar verwacht. Dit zal in de periode op de camping helpen om als team op een goede manier te functioneren. Meer over het werken in het team lees je in hoofdstuk 5.

4. VOORBEREIDING

Op het moment van je aanmelding voor Dabar begint je voorbereiding voor het werk op de camping. Je denkt erover na, bekijkt de website en spreekt wellicht vrienden die ook Dabar gaan doen of hebben gedaan. Een goede voorbereiding is het halve werk. Daarom investeren we in goede toerusting. Die ontvang je allereerst op het landelijke ontmoetingsweekend en vervolgens van de plaatselijke commissie.

Het Dabar Ontmoetingsweekend

Elk jaar organiseren de landelijke werkgroepen van Dabar een weekend om je voor te bereiden op de komende Dabarperiode. Je ontmoet op dit weekend je teamleden, de leden van de plaatselijke commissies en de landelijke werkers. Het is een verplicht en onmisbaar element in je voorbereiding voor het werk op de camping en een belangrijk weekend voor de teambuilding, de praktische en geestelijke voorbereiding. Daarom worden alle teamleden op het weekend verwacht! Tijdens het Dabar Ontmoetingsweekend worden er trainingen en workshops gegeven, waarin je vaardigheden opdoet voor het werk op de camping. Door Bijbelstudies en andere elementen in het programma ontvang je geestelijke toerusting. Elk jaar staat een ander thema centraal, maar steeds is het gericht op het missionaire werk op de camping, je afhankelijkheid van en geborgenheid bij God. Uiteraard is er ook de gelegenheid om gewoon gezellig met elkaar samen te zijn en jongeren te ontmoeten die naar andere campings gaan.

Als team te gast bij de commissie

Om alvast een beetje sfeer van de camping te proeven en elkaar beter te leren kennen organiseert de plaatselijke commissie ook een bijeenkomst voor jullie. Ook deze bijeenkomst is belangrijk, omdat je ook dan weer geestelijke toerusting krijgt. Daarnaast krijg je praktische instructie over de camping waarop je aan de slag zult gaan. Deze ontmoeting varieert sterk per commissie. Soms duurt het een avond, maar ook wel een heel weekend. Meestal ga je even op de camping kijken. Ook is het per commissie verschillend hoeveel vrijheid je krijgt bij het opzetten van een programma voor de camping. In ieder geval moet je daarin rekening houden met de campingtradities en andere teams. De meeste commissies hebben een plaatselijk draaiboek met alle ins en outs over het Dabarwerk op die specifieke camping. Informeer hier naar bij je plaatselijke commissie! Tijdens dit samenzijn groeit de vertrouwensband tussen de commissie en de teams. Samen doe je het werk. Je kunt dan ook altijd met allerlei problemen en vragen bij een commissielid terecht.

Aan de slag

Na deze voorbereidende bijeenkomsten is het belangrijk dat je je goed voorbereidt om optimaal te kunnen functioneren op de camping. Het is van het allergrootste belang, dat je je ook hierin weer afhankelijk van God opstelt. Ook in sport en spel kun je namelijk door je houding iets van de liefde

van Christus doorgeven. Soms heb je nog één of meer ontmoetingen met je team vóór de Dabarperiode. **Zorg dan dat alles wat je moet voorbereiden ook af is, want je teamgenoten rekenen op je.** Ook kun je hierdoor alle tijd op de camping ten volle besteden aan de campinggasten. Maak dus voor jezelf een planning wanneer je dingen af wilt hebben.

Om je even wat handvatten te geven, volgt hier een lijstje met wat je zoal moet regelen:

- Zorg dat je de kinderclubverhalen goed hebt voorbereid.
- Maak een voorbeeld van het knutselwerkje bij de kinderclub.
- Zet je ideeën over de dagsluiting op papier.
- Zorg dat je de teambijbelstudies uit het seizoensboek voorbereid hebt.
- Zorg dat je het verloop van de tienerclub, Rock Solid en Solid Friends kunt dromen.
- Breng je teamgenoten op de hoogte van de spelregels bij de recreatieactiviteiten.
- Maak een voorbeeld voor je crea-bea activiteiten.
- Zorg dat je alle materialen en kopieën die je nodig hebt op tijd aanschaft of doorgeeft aan de commissie.
- Maak je eigen checklist, en zorg dat alles klaar is vóór je naar de camping gaat.

Ook zijn er een aantal taken die je als teamleden onderling kunt verdelen:

- Het maken van een dagplanning.
- Het ontwikkelen van de activiteitenfolder.
- Posters ontwerpen om je activiteiten op de camping bekend te maken.
- Denk na over herkenbaarheid op de camping (het dragen van een t-shirt, badge o.i.d.).
- Naamkaartjes maken voor de kinderen van de kinderclub.
- Verhaallijn maken voor de poppenkast / theater.
- Een aantal extra binnenactiviteiten voorbereiden, zodat je bij slecht weer een alternatief programma aan kunt bieden.
- Contact opnemen met de voorgangers van de campingdiensten.
- Sing-in voorbereiden (denk aan een thema uitkiezen, liederen uitzoeken, muzikale begeleiding regelen e.d).

Tip

Kijk voor ideeën voor activiteiten in de landelijke Dropbox van Dabar.

5. WERKEN IN EEN TEAM

Dabar doe je niet alleen. Elk jaar zijn er honderden jongeren en commissieleden actief voor Dabar. De mensen met wie je het meest optrekt, zijn je teamleden. Samen met je teamgenoten voer je uiteindelijk het werk van Dabar uit. Met hen logeer je, eet je en doe je de afwas. Je bidt samen, leest de Bijbel en deelt lief en leed.

Daarom is het belangrijk dat je het goed hebt in het team. Soms gebeurt dat spontaan en is het gezellig. Maar het kan ook zijn dat je daar aan moet werken. In dit hoofdstuk vind je een aantal zaken, die belangrijk zijn bij het teamwerk.

Maar vooraf: wat zijn de kenmerken van een (h)echt team? Het team vormt een eenheid. Eenheid is niet gelijk aan eenvormigheid. Niet iedereen is gelijk. En ook heeft niet iedereen dezelfde mening of precies dezelfde geloofsopvattingen. De eenheid ligt ten diepste niet in de mensen maar in onze God. Het gemeenschappelijke geloof in hem verbindt de teamleden met elkaar. Hoe wordt dat zichtbaar?

- In een team werk je samen en niet op eigen houtje. Dat zie je ook in een elftal. Als iedereen op eigen houtje probeert een doelpunt te maken is de kans op verlies erg groot. Samenspel maakt je als team sterk.
- Het team wordt gedragen door liefde. Als de liefde in een team ontbreekt, dan ontbreekt ook het teamverband. Liefde betekent niet alles over je heen laten

gaan, maar open en eerlijk tegen elkaar bent. Heb je naaste lief is ook van toepassing in een Dabarteam. Zo straal je ook wat uit naar de mensen om je heen.

- Bijbelstudie en gebed nemen een centrale plaats in. Je inspiratie als persoon en als team vind je in Gods Woord. Samen zoeken naar Gods weg, samen in gebed (met en voor elkaar): dat maakt jullie ook tot een hecht team.

Team en teamleider

Elk team heeft een teamleider (m/v). Bij voorkeur is dit iemand met leiderschapskwaliteiten en Dabarervaring. IZB Dabar investeert in goed leiderschap door middel van een cursusdag voor teamleiders,

coaching van teamleiders tijdens het Dabar Ontmoetingsweekend en op de camping. De teamleider wordt gekozen in overleg met de plaatselijke commissie en is in een vroeg stadium actief betrokken bij het werven van voldoende teamleden en een evenwichtige samenstelling van het team. Soms worden er twee teamleiders aangesteld. Zij kunnen de werkzaamheden verdelen en waar nodig bij beslissingen met elkaar overleggen.

Voor de helderheid vermelden we een aantal taken die de teamleider heeft, zodat je weet wat je van een teamleider mag verwachten. Tegelijkertijd is het goed om te noemen dat ieder teamlid medeverantwoordelijk is voor een goed functionerend team en een goede voorbereiding. In het algemeen is van belang dat een teamleider:

- Een voorbeeld is. Het team is het meest gebaat bij een leider die het goede voorbeeld geeft. Dit betekent dat een teamleider er zorg voor draagt dat er gelegenheid is voor stille tijd en bijbelstudie. Maar ook in de omgang met elkaar en de campinggasten is het belangrijk dat de teamleider een voorbeeld is. Hierbij hoort ook dat de teamleider consequent is, zich aan de geldende regels en afspraken houdt en iedereen op eenzelfde manier behandelt. Hiermee wordt groepjesvorming en onenigheid in het team afgeremd.
- Aanspreekpunt is. Om er voor te zorgen dat de verschillende communicatiestro-

men niet langs elkaar heen gaan is de teamleider het aanspreekpunt voor de teamleden, campingpastor, plaatselijke commissie / gemeente en IZB Dabar.

- Overzicht bewaart. Als teamleider is het belangrijk om het overzicht te bewaren over het programma. Heel praktisch dus. Past het allemaal met de bezetting (iemand kan niet op twee plaatsen tegelijk aanwezig zijn) en lopen we niet teveel uit, zodat een volgend onderdeel in de knel komt? Daarnaast let de teamleider op het evenwicht tussen de twee speerpunten van Dabar, evangelisatie en recreatie. Het gevaar bestaat dat je alleen maar activiteiten aan het doen bent en niet toekomt aan gesprekken of contact leggen. Aan de andere kant mag het niet zo zijn dat je als team (te) geestelijk bezig bent en daardoor activiteiten laat versloffen. Je hebt het de campinggasten in feite beloofd om het programma te verzorgen en ze hebben recht op activiteiten van goede kwaliteit.
- Oog heeft voor de teamleden. Hoe gaat het met ze? Vinden ze bepaalde dingen misschien lastig? De teamleider inspireert, bemoedigt en stuurt het team aan.

Daarnaast zijn er een aantal praktische zaken die een teamleider in de gaten houdt:

- Welke activiteiten er georganiseerd worden en wie daarvoor verantwoordelijk is.
- Afstemming met andere Dabarteamen op de camping. Denk aan gelijke regels,

dezelfde begintijden van activiteiten, zorgen dat er niet teveel dezelfde activiteiten in de verschillende periodes zijn, e.d. De teams wisselen wel, maar de gasten blijven. Eenduidigheid is voor iedereen van groot belang.

- Afstemming met andere recreatieactiviteiten die op de camping georganiseerd worden, bijvoorbeeld door het recreatieteam of de campingbeheerder. Overleg van tevoren over de invulling van het activiteitenprogramma om overlap en concurrentie te voorkomen. Doe dit in samenwerking met de plaatselijke commissie.

Teambijbelstudie en stille tijd

Dabar heeft ook betekenis voor jou. Je groeit in je geloof en je kunt jezelf persoonlijk ontwikkelen. Over het groeien in je geloof gaat deze paragraaf. Er zijn twee onderdelen die we willen bespreken: stille tijd (persoonlijke bijbelstudie) en teambijbelstudie.

Stille tijd

Juist omdat je de hele dag veel met God en Zijn Woord bezig bent, is het belangrijk om elke dag een moment te zoeken om jezelf weer te vullen. Om even bij te tanken. Om tot rust te komen. Je loopt heel snel het risico dat je zo druk bent met het organiseren van activiteiten en het zoeken van contacten, dat je geen tijd hebt om contact met God te hebben. Gebruik de stille tijd om alles wat je die dag meemaakt bij God te brengen. Je zult merken dat het goed is om de dingen waar je druk mee bent,

je zorgen over maakt of juist erg blij mee bent in Gods hand te leggen. Bij Hem is het veilig.

Probeer in de stille tijd ook echt stil te zijn. Zoek een stille plek op, misschien ergens buiten de camping in de natuur, waar je echt alleen kunt zijn. Blijf je op de camping, zet de muziek dan uit en sluit je tent/gebouw voor de campinggasten. Wees stil, zodat God kan spreken. Lees vervolgens in Zijn Woord. Je kunt heel goed het gedeelte uit het bijbelstudieboekje gebruiken. Daarin staat elke dag een stukje uit de Bijbel met een aantal vragen om over na te denken. Wees eerlijk en vertel God wat je bezig houdt, wat het gedeelte met je doet. Gebruik de stille tijd om je voor te bereiden op de teambijbelstudie. Je zult merken dat als je er eerst in je stille tijd over na hebt gedacht, de teambijbelstudie veel dieper zal gaan.

Teambijbelstudie

In het seizoensboek dat je tijdens het Dabar Ontmoetingsweekend ontvangen hebt, vind je voor elke Dabardag een teambijbelstudie. Het is belangrijk om met je team een bijbelstudie te houden. Je zult ontdekken dat het heel waardevol is om samen door te praten over het geloof. Wees open naar elkaar, dan zul je elkaar ook op dit gebied leren kennen. Je leert om te vertellen hoe je persoonlijk dingen beleefd hebt, of ervaart. Het kan heel waardevol zijn om de dingen die in je de stille tijd hebt beleefd ook met elkaar te delen. Het is goed om om de beurt de leiding van de teambijbelstudie te hebben. Als je de lei-

ding hebt, zorg dan dat je je goed voorbereid hebt. Doe dat thuis, voor de Dabarperiode. Stel het niet uit totdat je op de camping bent, want dan heb je het te druk met andere dingen en mis je de rust. De bijbelstudies in het seizoensboek zijn een voorbeeld. Van belang is dat je als bijbelstudieleider de bijbelstudie goed doorneemt en hem waar nodig nog aanpast naar je eigen team. Kijk welke vragen passend zijn voor jouw team en verzin er bijvoorbeeld zelf nog extra vragen bij. Zo wordt het 'jullie' bijbelstudie en zal het als je het met je team bespreekt veel beter tot zijn recht komen. De tips voor het leiden van een bijbelstudie (in je seizoensboek) kunnen ook goed van pas komen. Zorg er als team voor dat de stille tijd en teambijbelstudie op vaste tijdstippen van de dag ingepland zijn, zodat dit niet het gedrang komt tussen de activiteiten die jullie voor de campinggasten organiseren. Een goed moment kan bijvoorbeeld na de middagmaaltijd zijn.

Evalueren:

Terugblikken en Vooruitzien

Marieke is een perfectionist en wil dat de zaal helemaal klaar staat voordat de gasten verwacht worden. Theo vindt het juist wel laagdrempeliger als mensen gewoon even helpen met de boel klaar zetten. Dan hebben ze even wat om handen, ondertussen maak je een praatje, dat werkt wel ontspannend vindt hij. Donderdags staan Marieke en Theo samen op het rooster om de

zaal klaar te maken. Theo ziet de bui al hangen.... Woensdagavond bij 'Terugblikken & Vooruitzien' wil hij dit aan de orde stellen.

Evalueren: wat verstaan we eronder?

Evalueren is als het ware een scharnier tussen 'kritisch terugkijken' en 'constructief vooruitzien'. Tijdens je periode op de camping kijk je dagelijks terug op wat er gebeurd en gedaan is, je weegt en beoordeelt dat, haalt er leerpunten uit en kijkt met elkaar wat er morgen anders of beter kan of juist op deze wijze voortgezet wordt omdat het zo goed ging.

Aandachtspunten bij het evalueren

Bij evalueren kun je denken aan activiteiten, sfeer, voorbereiding of de onderlinge samenwerking, verantwoordelijkheid nemen enz. Sommige evaluatiepunten hebben dus te maken met 'de taak', andere richten zich meer op 'het proces' of 'het persoonlijke handelen'. Maak hierin duidelijk onderscheid en communiceer als teamleider ook helder wat precies de bedoeling van deze evaluatie is. Je kunt ervoor kiezen om elke avond een half uur te besteden aan 'Terugblikken & Vooruitzien' door vooral de activiteiten te evalueren en hier lering uit te trekken voor de volgende dag. Daarnaast kan het goed zijn om op een ander moment expliciet de samenwerking te bespreken. Wanneer je feedback geeft aan iemand anders, houd dan het volgende in gedachten:

- Benader het evaluatiepunt op een positieve manier
- Beschrijf concreet gedrag, val iemand niet persoonlijk aan.
- Beschrijf vanuit de 'ik-vorm' hoe het gedrag op jou overkomt.
- Zoek samen naar mogelijke oplossingen.
- Zorg voor een evenwichtige feedback: benoem niet alleen wat er verkeerd ging, maar vertel ook wat er goed is gegaan.

Wanneer evalueer je?

Op sommige campings wordt ervoor gekozen om 's avonds na alle activiteiten nog een half uur te evalueren. Aan de ene kant heeft dit het voordeel dat de gebeurtenissen nog vers in het geheugen liggen en je de dag gezamenlijk afsluit. Aan de andere kant levert dit wel eens praktische bezwaren op: de teamleden zitten nog helemaal vol van de activiteit die net is afgerond (het is dus nog niet mogelijk om met enige afstand hiernaar te kijken, terwijl de ochtend- en middagactiviteit soms alweer ver weg lijkt), de 'ochtendmensen' willen naar bed, anderen willen juist lekker uithangen in plaats van nog een serieus programmaonderdeel als evalueren enz. Daarnaast kan het zijn dat er opeens nog een heel 'heftig' punt naar voren komt dat eigenlijk meer tijd vraagt. Sommige teams kiezen er daarom voor om de volgende dag bij het ontbijt te evalueren. Na een nachtje slapen kun je de evaluatiepunten meer van een afstand bekijken en zakelijk bespreken. Ook zijn er teams die de

evaluatie in tweeën splitsen, om lange evaluatiemomenten te voorkomen. De ochtendactiviteiten worden dan bij het middageten geëvalueerd en de overige activiteiten 's avonds.

Hoe evalueer je?

We noemen drie basisvormen, ga hier creatief mee aan de slag en zoek een vorm die bij jou en je team past. Onderstreep dat het bij evalueren niet alleen gaat om wat niet ging of beter kan, maar stimuleer ook om mooie momenten te benoemen en elkaar complimenten te geven.

a. Persoonlijke evaluatie

Stimuleer elk teamlid om zelf te evalueren, bijvoorbeeld aan de hand van een persoonlijk logboek of een standaardformulier. Dat kan gewoon met steekwoorden: wat ging (niet) lekker vandaag, wat heb je geleerd, wat wil je de volgende keer anders, wat heb je daarvoor nodig?

b. Dagprogramma evalueren

Het is van belang om dagelijks het dagprogramma te evalueren. Zorg voor enige variatie in de aanpak. Elke dag alle onderdelen langslopen kan veel tijd kosten en na verloop van tijd ook eentonig worden waardoor de motivatie om te evalueren daalt. Dit zal ook de evaluatie zelf niet ten goede komen. Probeer je echt te focussen op de hoofdpunten (de goede dingen en verbeterpunten). Let er wel op dat ieder-

een de ruimte heeft om te delen wat hem of haar hoog zit.

c. Samenwerking evalueren

Het is goed om regelmatig expliciet – juist ook als het goed gaat! – de samenwerking te evalueren. Dat hoeft niet per se 's avonds maar kan op een leuke manier bij voorbeeld ook tijdens een maaltijd. Maak daarover wel duidelijke afspraken zodat teamleden niet het idee hoeven te hebben dat nu hun 'vrije tijd' hierdoor ingepikt wordt.

Tussenevaluatie met plaatselijke commissie

Op sommige campings is het de gewoonte om halverwege de periode ook met de plaatselijke commissie te evalueren. Er zijn plaatselijke commissies die met elk teamlid afzonderlijk een gesprekje voeren om te informeren hoe het gaat. Andere commissies voeren alleen een gesprek met de teamleider. Een goed moment om de commissie bij te praten over het werk op de camping, het team, de samenwerking met de campingpastor en eventueel bijzondere situaties. Wees eerlijk en open naar elkaar. Een goed gesprek kan het team helpen bij de goede organisatie van het Dabarwerk. En de plaatselijke commissie kan de juiste ondersteuning bieden.

Eindevaluatie

De eindevaluatie is bedoeld om met elkaar terug te blikken op je Dabarperiode en deze

samen goed af te sluiten. Daarnaast is er op de laatste zaterdag een moment van overdracht, waarbij je relevante zaken overdraagt aan het volgende Dabarteam.

Met je eigen team

Als team heb je elke dag geëvalueerd en aan het eind van de periode sluit je met een evaluatie de periode af. Deel met elkaar de verwachtingen die je voor de periode had. Zijn ze uitgekomen, tegen welke verrassingen ben je aangelopen, wat is je tegengevalen. Ga je dingen missen? Ben je door de Dabarperiode anders tegen dingen aan gaan kijken? Hoe is dat met je geloof?

Je zult merken dat het goed om al deze dingen eerlijk uit te spreken. Het is dan gemakkelijker om daarna uit elkaar te gaan. Je hebt het echt afgesloten. Na je Dabarperiode ontvang je vanuit de IZB ook een digitaal evaluatieformulier. Neem de tijd om deze in te vullen. De informatie uit de evaluatie gebruiken wij om het Dabarwerk verder te ontwikkelen.

Met de plaatselijke commissie

In de eindevaluatie met de commissie is het goed om eerlijk aan te geven hoe je de begeleiding zowel geestelijk als praktisch ervaren hebt. Werd er goed geluisterd, waren ze er als jullie ze nodig hadden, heb je iets gemist? Zijn er dingen gebeurd met de campingbeheerder, met campinggasten? Daarnaast is er een overdrachtsformulier waarmee je het werk kunt overdragen aan de commissie.

Overdracht aan het nieuwe team

Als er na jullie nog een team komt, is het goed om jullie ervaringen met hen te delen. Campinggasten met wie jullie goede gesprekken hadden, tieners die nog met vragen rondliepen waar het nieuwe team op moet letten, handige tips over praktische dingen. Vertel het daarnaast ook eerlijk als er dingen niet zo goed liepen of als er campinggas-

ten zijn met wie er problemen zijn geweest. Het nieuwe team kan hier zijn voordeel mee doen. Besef aan de andere kant dat het team anders zal zijn dan jullie waren. Ook hiervoor is een overdrachtsformulier. Zo weet je zeker dat alles wat van belang is aan bod komt en kan het volgende team deze punten ook nog eens teruglezen.

6. DE CAMPINGGAST

In dit hoofdstuk verdelen we de camping-gasten naar leeftijd in vier (doel)groepen. Met allemaal zul je in meer of mindere mate te maken krijgen bij je werk op de camping. Daarom is het goed om je te verdiepen in de leefwereld van kinderen, tieners, jongeren en volwassenen. Dit hoofdstuk beschrijft de leefwereld van de vier doelgroepen, en je vindt er algemene handreikingen voor het contact. In hoofdstuk 7 worden de specifieke activiteiten van Dabar behandeld.

Kinderen

Wie zijn die kinderen eigenlijk? In wat voor wereld leven zij? Zo zijn er nog wel meer vragen te bedenken. Dé kindercultuur van nu bestaat niet. Binnen een cultuur zijn immers veel subculturen die allemaal weer hun eigen specifieke eigenschappen hebben. Alles wat je hier leest, kan dus niet op elk kind van nu worden toegepast. Je zult het zelf in elke situatie met elk kind moeten aanpassen aan persoonlijke omstandigheden van het kind en zijn eigen stukje cultuur. Het is dus niet mogelijk om hét kind te typeren, maar de kinderen van tegenwoordig hebben ook wel weer aardig wat overeenkomsten. Een paar aandachtspunten staan hieronder:

Beleven

Kinderen willen graag dingen beleven. Ze willen graag zelf ontdekken hoe iets werkt. Eventueel samen met familie of vriendjes. De belevenissen moeten afwisselend zijn. Nieuw, kort en flitsend zijn kernwoorden hierbij.

Computer, tv, tablet en smartphone

Kinderen leven in een beeldcultuur. Ze slijten heel wat uurtjes achter de computer en de televisie. Juist ook hier krijgen kinderen veel prikkels. De beelden zijn snel, flitsend en op die manier komt er veel informatie op de kinderen af. Ook wordt veel informatie gevonden via tablet en smartphones. Kinderen groeien hier mee op en weten haast niet beter dan dat het er altijd al was. Kijk hoe je hier rekening mee kunt houden bij je kinderclub (bijvoorbeeld door verhalen uit te spelen).

Geloof

Godsdienstig gezien, zijn kinderen van tegenwoordig heel breed opgevoed. Ten eerste komen er via bijvoorbeeld de tekenfilms al veel verschillende religies op hen af. Van oosterse godsdiensten tot atheïsme. Ook krijgen veel kinderen op school en thuis een brede godsdienstige opvoeding. Ze worden beïnvloed door de spiritualiteit van hun ouders. Denk bijvoorbeeld aan yoga-lessen.

Kinderen krijgen van alles wat mee, en krijgen ruimte om hieruit hun eigen godsdienst te kiezen en samen te stellen. Veel kinderen kennen Jezus of God alleen als vloek en niet op een andere manier. Over de God van de christenen weten zij bijna niets.

Relaties

De kinderen lijken soms al jong volwassen te zijn, ze krijgen vaak al vroeg veel verantwoording op zich, kleden zich als volwassenen en krijgen vaak al met volwassen problemen

te maken. Kijk alleen al naar het percentage kinderen dat te maken krijgt met echtscheiding en mishandeling. Het kind ziet relaties kapot gaan en breken, en wordt zelf in het vertrouwen geschonden. Door de programma's die het kind op tv en internet ziet, lijkt dit normaal te zijn, en wordt het kind bevestigd in het beeld dat een kind van relaties heeft. Toch blijft het kind een kind en zijn ze innerlijk nog niet volwassen. Een kind heeft contact en relaties nodig om te kunnen groeien en zichzelf te kunnen ontplooiën.

Samengestelde gezinnen

Gezinnen zijn er in diverse samenstellingen. Er zijn kinderen met twee vaders of twee moeders. Maar ook veel kinderen krijgen te maken met echtscheidingen van ouders en nieuwe gezinnen met halfbroers en -zussen. Vaak gaat hieraan veel vooraf of vloeien er (psychische) problemen uit voort.

Geloofsbeleving bij kinderen

Kinderen beleven het geloof op hun eigen manier. Hun ontwikkeling door de jaren heeft hier invloed op. Houd hier rekening mee, zodat je op een goede manier aan kunt sluiten bij de belevingswereld en ontwikkeling van een kind. Hieronder volgen een paar kernmerken, onderverdeeld in twee leeftijds-categorieën.

4-7 jaar

- Ze nemen verhalen voor waar aan, ook fantasierijke verhalen.

- Ze kunnen nog niet abstract denken, alleen concreet.
- God wordt gezien als Schepper, je Vriend, Hij zorgt voor jou, Hij is je Vader, Hij houdt van je.
- Bij de geloofsoverdracht zijn er een aantal sleutelwoorden: positief, sfeer, relatie, herhalen, gewoontevorming.
- Tips: gezellig, zintuigen prikkelen, liedjes en muziek, tradities, ruimte voor fouten, spelletjes, voorleven.

7-12 jaar

- Ze nemen niet zomaar iets aan, stellen vragen bij een verhaal.
- Het abstract leren denken ontwikkelt zich rond het 12e levensjaar.
- Ze begrijpen eigenschappen over God: Hij is trouw, Hij vergeeft, Hij houdt van je.
- Bij de geloofsoverdracht zijn er een aantal sleutelwoorden: kennis, erbij horen, normen en waarden, eigen mening.
- Tips: kennisoverdracht, je eigen geloofsbeleving, concreet, vragen stellen bij bijbelverhalen, wat je vindt en waarom.

Hoe ga ik om met de kinderen op de camping?

Misschien is je beeld van het werken met kinderen een club kinderen die samen met de leiding in ordelijke volgorde zingt, bidt, en luistert naar een bijbelverhaal. Je denkt daarbij: Hopelijk zitten ze een beetje stil. Vaak komt het daar niet van. Kinderen zijn gewoon

niet meer gewend om lang naar iemand te luisteren. Het ontgaat ze, hoe stil ze misschien ook lijken te zitten...Kort, krachtig en afwisseling zijn sleutelbegrippen die op de kinderclub van toepassing zijn. Probeer in je activiteiten aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen. Je kunt je hierop voorbereiden door bijvoorbeeld op internet te zoeken naar trends onder kinderen, tekenfilmpjes kijken of een populair kinderboek te lezen. Maar vooral ook door tijdens de activiteiten rekening te houden met de kinderen 'van nu'. Maak je boodschap visueel voor de kinderen, woorden alleen horen ze niet; stem geloofsonderwerpen af op hun beleving, anders zal het afketsen. Goed afstemmen kun je vooral doen door je niet zozeer af te vragen: Wat verwacht ik van het kind?, maar vooral: Wat verwacht het kind van mij? Wat verwacht het van het programma? Wat vindt het kind leuk, aantrekkelijk, spannend? Vraag niet het kind om te veranderen, maar verander je eigen houding!

Zorg ervoor dat de sfeer tijdens je activiteiten gezellig, opgeruimd en feestelijk is. Laat de kinderen voelen wie God is. Het gaat er niet alleen om dat ze de bijbelverhalen kunnen navertellen. Het gaat erom dat de kinderen leren de bijbelse boodschap in hun leven toe te passen. Zorg voor een gevarieerd programma, afgestemd op hun leefwereld. Maak daarbij gebruik van het missionair kinderwerk materiaal dat de IZB aanlevert. Bid voor de kinderen. Vraag kracht en hulp

van de Heilige Geest. Je hoeft niet de Pabo te hebben gedaan of in de kinderopvang te werken om de activiteiten voor kinderen op de camping te doen. Goed kinderwerk begint in je hart: 'Heer, hier ben ik. Ik ben er volledig. Voor U en voor de kinderen.'

Tieners

Van tijd tot tijd zijn ze het allemaal: spontaan, creatief, enthousiast en energiek. Maar ook lastig, ongedurig, onhandig en ongeïnteresseerd. Tieners; ze gaan door een periode van ontzettend veel veranderingen heen: een nieuwe school, andere vrienden, meer zelfstandigheid en allerlei verwarrende gevoelens razen voorbij. Een tiener is bezig om van kind volwassene te worden. En elke tiener doorloopt deze leeftijdsperiode op zijn eigen unieke wijze en in zijn eigen tempo. Een aantal belangrijke veranderingen lichten we hier onder toe.

Uiterlijk

Het lichaam van een tiener groeit en ontwikkelt zich sneller dan in enige andere periode. Omdat niet alles even hard groeit, kunnen sommige tieners zich hier zorgen over maken. Ze vinden dan bijvoorbeeld hun handen of hun voeten veel te groot en weten zich geen raad met hun lange armen en benen. Het gevoel van 'je niet thuis voelen in zo'n vreemd lichaam' wordt afgewisseld met het showen en accenturen van deze 'nieuwe vormen'. Tieners zijn zich goed bewust van de verandering in hun uiterlijk. Het uiterlijk is

ontzettend belangrijk voor de wijze waarop tieners zichzelf en elkaar beoordelen. Hun uiterlijk heeft veel effect op hun psychologisch functioneren.

Korte spanningsboog

Jonge tieners hebben vaak concentratieproblemen. Ze kunnen maar kort hun aandacht ergens bij houden. Ook willen ze het liefst overal tegelijk mee bezig zijn. Daardoor kan het zijn dat ze niets echt goed doen en dat ze van het één naar het ander hopsen.

Van concreet naar abstract denken

De ontwikkeling van concreet naar abstract denken gaat verder bij de tieners. Steeds meer zijn ze in staat om niet alleen de letterlijke, maar ook de symbolische betekenis (of diepere betekenis) van bijvoorbeeld bijbelverhalen te begrijpen. Doordat de tiener de mogelijkheid ontwikkelt om abstract te denken, gaat hij nadenken over echte levensvragen. Wat is de zin van het leven? Wat is de zin van het geloof? Als God bestaat, hoe komt het dan dat er zoveel ellende is?

Eigen mening

Jonge tieners gaan veel kritische vragen stellen. Ze ontwikkelen een eigen wil en mening en doen daarom vaak tegendraads. Ze zoeken grenzen en beoordelen waarden en normen. Ze schoppen vaak tegen de mening van ouderen. Ze accepteren niet zomaar de keuzes van opvoeders. Als ze iets ouder worden, wordt de mening van de groep (vrien-

den) en identificatiefiguren belangrijk: 'ik vind iets, omdat mijn vrienden dat ook vinden.'

Eigen identiteit

Op psychisch en emotioneel gebied maken tieners heftige schommelingen mee. In de tienerjaren staat de vorming van de eigen identiteit centraal. Ze gaan zich focussen op hun eigen 'ik'. Misschien wel één van de belangrijkste vragen in de tienerleeftijd is: wie ben ik? Waar ze in hun kinderjaren hun identiteit nog ontleenden aan hun ouders en het gezin waar ze in opgroeien, zijn ze in de tienerjaren vooral aan het zoeken naar wie ze zelf zijn. Kenmerkend in dit proces is dat tieners zich vaak onzeker voelen over zichzelf: over hoe ze eruit zien en hoe ze doen. Ze spiegelen zich hierbij sterk aan anderen. Dit kunnen andere tieners zijn. Ze identificeren zich vaak met een groep die herkenbare

kenmerken heeft. Veelal wordt deze identificatie vormgegeven in kleding, muziekstijl en gedragingen. Vrienden zijn absoluut onmisbaar. De angst voor afwijzing bepaalt vaak het gedrag van (jonge) tieners. Terwijl ze zelf enorm hun best doen bij een groep te horen, kunnen ze heel hard zijn tegen leeftijdgenoten die afwijken. Rottige opmerkingen en pestereien zijn soms niet van de lucht.

Onzekerheid

Het beeld dat tieners van anderen hebben, is vaak positiever dan het beeld van zichzelf. Het zelfvertrouwen is vaak laag en zelfwaardering is er lang niet altijd. Vragen als: 'vinden ze me niet gek, ben ik wel normaal of wat denken ze van me?' zijn belangrijke dilemma's voor tieners. Geef veel erkenning, bijvoorbeeld door complimentjes of iemands kracht te zien. Probeer de tieners echt te leren kennen, want dan pas kan je wat bereiken.

Experimenteren

Tieners experimenteren graag met nieuwe en onbekende dingen. Denk hierbij aan roken, drugs, alcohol en seks. Ook is er bij sommige tieners nieuwsgierigheid naar spirituele zaken. De mogelijke gevolgen hiervan kunnen ze niet altijd overzien.

Ouders kunnen heel verschillend tegen het experimenteren van kinderen aankijken. Sommigen vinden dat het gewoon bij de leeftijd hoort. Zij laten hun kinderen daar helemaal vrij in. Andere ouders proberen

hun kinderen hier zoveel mogelijk tegen te beschermen.

Hoe kijk jij naar tieners op de camping? De manier waarop jij met ze omgaat, bepaalt voor een groot deel hoe zij met jou omgaan en hoe ze reageren op je boodschap. Om deze tieners te bereiken met het evangelie, zul je in hun leefwereld moeten stappen en een vertaalslag maken. Dit kun je bijvoorbeeld doen door websites van tieners te bezoeken, vlogs van tieners te volgen en te lezen over de zaken die voor tieners belangrijk zijn. Vraag waar ze enthousiast van worden of waar ze wel eens wakker van liggen. Geef ze veel erkenning door bijvoorbeeld welgemeende complimentjes of kijk eens of ze in te schakelen zijn bij een bepaalde activiteit. Probeer tieners echt te leren kennen, want dan kan je ze pas echt bereiken.

Jongeren

Op de camping kom je ongetwijfeld enkele leeftijdgenoten tegen, die vakantie vieren met hun familie. Vaak komen deze jongeren er al van jongs af aan en daarom beschouwen ze de camping ook als hún terrein, waar jij te gast bent. Wat voor jongeren zijn dat? Omdat je van dezelfde leeftijd bent als de campingjongeren, kunnen we beginnen met de constatering dat wat voor jón geldt, ook voor hén geldt. Je zit in dezelfde leeftijdsfase en zult veel in elkaar herkennen.

Maar toch kunnen er ook verschillen zijn. Het is goed om je van deze verschillen bewust te zijn in het contact met deze jongeren.

Aandachtspunten in het contact met de jongeren:

- Gezinssituatie. Veel jongeren komen uit gebroken gezinnen, met een hele geschiedenis aan ellende en verdriet. Vaak is er ook sprake van overdracht: hoe de relatie van hun ouders was, wordt als een patroon overgenomen door de kinderen.
- Scholing. Veel jongeren op de camping volgen een praktische opleiding of werken al. Zorg dat je in gesprekken met hen aansluit bij hun belevingswereld. Vanuit huis en school zijn ze niet gewend om heel uitgebreid nadenken over zingevingsvragen. Wees je daarvan bewust!
- Gelijkwaardigheid. Omdat je ongeveer dezelfde leeftijd hebt en je niet als 'leider' met de jongeren omgaat (zoals je wel doet bij kinderen en tieners), is het van belang om te laten merken dat jullie aan elkaar gelijk zijn. Breng daarom 'hangtijd' met hen door, investeer in het contact met de jongeren en laat zien wie je zelf bent en wat je beweegt in het leven. Neem de jongeren serieus en geef hen de ruimte om te vertellen over hun eigen leven en de dingen die hen bezighouden.
- Activiteit. Alhoewel je doorgaans geen uitgebreid jongerenprogramma hebt

op de camping, is het niet verkeerd om juist voor hen af en toe een activiteit te organiseren. Bij voorbeeld een praatcafé over zingeving. Ze verwachten het van het Dabarteam, omdat je toch al bekend staat als christelijk. Maak daar dan maar gewoon gebruik van! In een ongedwongen setting kun je een thema aan de orde stellen, waarin je steeds probeert aan te sluiten bij wat bij de jongeren op de camping leeft. Dat vraagt om improvisatietalent!

- Realiseer je dat de campingjongeren weinig tot niets weten over het christelijk geloof. Sommigen kennen het geloof van de kinderclub bij Dabar of sporadische ontmoetingen met christenen. Deze ervaringen kunnen zowel positief of negatief zijn.

Jij bent voor hen het evangelie. Wat jij vertelt of laat zien over God, nemen ze alleen aan als ze zien dat het (bij jou) werkt.

Volwassenen

Onder volwassenen verstaan we meestal iedereen boven de 25, of althans, iedereen die met of zonder eigen gezin, zelfstandig naar de camping komt. De doelgroep volwassenen is een wereld op zichzelf. Wat diversiteit betreft, raakt het aan de tienerleefwereld met alle subculturen. Aandachtspunten in contact met volwassenen:

- Veel volwassenen hebben een vaste staplaats op de camping. Zij zijn er een

aantal maanden per jaar bijna elk weekend te vinden. Dit kan verschillende redenen hebben: wegluchten uit de drukte van de stad, ruimte en rust zoeken in een natuurlijke omgeving of ouderen die gestopt zijn met werken en hun hobby's op de camping uitoefenen. Zij hebben op de camping een sociaal leven opgebouwd. Campinggasten zijn vrienden geworden, waar ze lief en leed mee delen.

- Ouderen zijn opgegroeid in een tijd waarin het christelijk geloof nog veel meer aanwezig was in de samenleving. Sommigen hebben hier in de loop van de tijd bewust afscheid van genomen. Ze zijn teleurgesteld in christenen, vinden het geloof achterhaald of kunnen zich niet vinden in de 'regeltjes van de kerk'. In gesprekken met ouderen blijkt er soms nog wel kennis van het christelijk geloof aanwezig te zijn.

- Elke volwassene heeft zijn eigen verhaal. Er zijn op de camping veel gebroken en samengestelde gezinnen. Daar schuilen verdriet, teleurstelling en vragen achter. Houd er rekening mee dat mensen daar verschillend in kunnen staan. Sommigen hebben wellicht behoefte om er over te praten. Anderen willen deze ervaringen het liefst zo ver mogelijk achter zich laten en zich concentreren op het heden.
- De familiebanden op de camping zijn soms uitgebreid en ingewikkeld. Kinderen groeien op op de camping. En als ze volwassen geworden zijn, komen ze later met hun eigen gezin weer terug naar de camping. Ook ooms, tantes, (half)broers, (half)zussen en ex-partners kunnen op dezelfde camping zitten. Dat kan heel gezellig zijn, maar ook wel eens complex. Denk aan familieruzies en geroddel. Probeer hierin vooral te luisteren en voorkom partijdigheid.

7. ACTIVITEITEN

Het hoofdstuk over de doelgroepen gaat vooral over de mensen die je op de camping ontmoet: kinderen, tieners en volwassenen. Elke groep heeft zijn eigen kenmerken en daarom bieden we bij Dabar ook voor elk van deze groepen specifieke activiteiten aan. Deze zijn beschreven in de volgende paragrafen.

Kinderclub

De kinderclub op de camping, iedere ochtend (behalve in het weekend), is voor de kinderen meestal een feest. Welk kind het ook is. Kinderen vinden het heerlijk om aandacht te krijgen, om te spelen, te knutselen, om uitgedaagd te worden, om spannende dingen te beleven.

Het clubuur vraagt niet alleen een goede voorbereiding. Het vraagt vooral toewijding. Toewijding aan God en aan de kinderen. De vraag is: houd je van God en houd je van de kinderen, zoals God van hen houdt? Heb je tijd, energie en aandacht voor ze? Het gaat niet om het afhandelen van een clubuurtje. Het gaat erom dat de club een plek is waar kinderen zich thuis voelen, waar ze graag komen, omdat je van het kind houdt. Belangrijk is dat jouw club een ontmoetingsplek is, waar kinderen via jou God ontmoeten en op het spoor worden gezet van Jezus, de Bijbel en geloven.

Bij de kinderclub wordt gebruik gemaakt van de Kinderwerkmappen van Dabar. Elke week

heeft zijn eigen kinderwerkmap. Deze zijn digitaal in de dropbox van Dabar te vinden. Soms zul je de programma's nog iets aan moeten passen naar je eigen campingsetting/leeftijden van de kinderen die op de kinderclub komen.

Inloop

Sommige kinderen komen ruim voordat de kinderclub officieel begint al binnen lopen in jullie tent of gebouw. Zorg dat je alles op tijd klaar hebt staan en jullie onderkomen netjes opgeruimd is. Zo kun je de kinderen echt welkom heten en contact met hen maken. Je kunt hiervoor gebruik maken van de kleine inloopspelletjes die beschreven staan in de map. Zorg dat hier teamleden voor beschikbaar zijn. Dit zijn waardevolle momenten om wat extra te investeren in relaties.

Centrale start & zingen

Je start de kinderclub met z'n allen. Tijdens deze start wordt het thema op een leuke manier geïntroduceerd. Daarnaast is het zingen een onmisbaar element van de kinderclub. Je geeft kinderen op een laagdrempelige manier iets van God mee, wat heel lang kan blijven hangen. Een paar tips:

- Kies niet te veel verschillende liedjes en niet te moeilijke teksten. Voor buitenkerkelijke kinderen wordt het zingen anders een onprettig onderdeel, omdat ze niet mee kunnen doen en zich mogelijk buitengesloten voelen. Zoek twee of hoogstens drie leuke, vlotte liedjes uit, die je

de hele week herhaalt. Je kunt variëren in gebaren, hard en zacht zingen, staan of dansen, kinderen naar voren halen op het podium, enz.

- Schrijf de liedteksten op een groot vel papier / flip over of projecteer ze op een beamer. Zo kunnen de grotere kinderen de teksten meelesen. Voor de kleinsten kun je de teksten een keer voorlezen.
- Zorg bij het aanleren van een lied, dat iedereen van het team het lied uit zijn hoofd kent. Wees enthousiast en be-moedig de kinderen als er goed gezon-gen wordt: een compliment stimuleert het zingen. Kijk de kinderen tijdens het zingen aan. Zorg dat er een wisselwer-king is.
- Informeer ook welke gewoontes en tradities er op de camping zijn als het gaat om zingen bij de kinderclub: Zijn er favoriete liederen? Hoe wordt gewoonlijk de tekst zichtbaar gemaakt? Op welke manier wordt het zingen muzikaal bege-leid?

Carrousel

Daarna zijn er drie onderdelen die de kinde-ren in kleine groepjes kunnen doen: bijbelver-telling, knutselen en een spel. Elk onderdeel duurt 20 minuten. Na 20 minuten rouleer je, totdat elk kind uiteindelijk alle onderdelen gehad heeft. Wees creatief in deze vorm. Bij een kortere kinderclub kun je kiezen voor twee onderdelen. Neem dan in ieder geval het bijbelverhaal en laat de knutsel of het spel

vallen. Bij een kleine kinderclub kun je ervoor kiezen om alle onderdelen als één groep achter elkaar te doen.

Bijbelverhaal

Als je begint met het vertellen van een bijbelverhaal, moet je je realiseren dat veel kinderen niet eens weten wat de Bijbel is. Ze weten ook niet dat voor ons de Bijbel gezag heeft, omdat God spreekt. En dat daarom deze verhalen verschillen van bijvoorbeeld sprookjesverhalen. Vertel daarom voordat je begint dat je een verhaal vertelt uit de Bijbel, en dat het een verhaal is waarin God ons iets wil leren of tegen ons wil zeggen. Zeg erbij dat God altijd al bestaan heeft en er nog steeds is. Leg de Bijbel duidelijk zichtbaar neer bij het vertellen, zodat de kinderen we-ten dat het verhaal daaruit komt.

Zien

Als je mensen, en kinderen in het bijzonder, dingen laat zien onthouden ze het veel beter, dan wanneer ze alleen maar tekst horen. Als je vertelt zijn je mimiek en gebaren dus erg belangrijk, sommige verhalen lenen er zich ook uitstekend voor om uit te spelen! Maak hierbij ook gebruik van voorwerpen die her-kenning oproepen bij de kinderen.

Verwerking van het verhaal

Bij het knutselen en het spel gaat het er mede om dat de kinderen zich het verhaal meer eigen maken en/of dat ze een ge-dachte uit het verhaal langer vasthouden.

Zorg bij het knutselen dat elk teamlid weet hoe de knutsel gemaakt moet worden en aanwijzingen kan geven hoe deze moeten worden uitgelegd aan kinderen. Wees bij het knutselen niet zozeer werkjesgericht, maar vooral relatiegericht. Ga gewoon tussen de kinderen zitten, knoop gesprekjes aan en help de kinderen eventueel bij het knippen en plakken.

Leiding geven op de kinderclub

Iets waar veel teamleden misschien ook wel tegen op zien, is het leiding geven op de kinderclub. Hoe kun je kinderen structuur bieden? En hoe zorg je ervoor dat ze naar je luisteren, als je iets wilt vertellen? Een paar tips:

1. Begin bij jezelf. Zorg ervoor dat je met zekerheid voor de groep staat en weet wat je wilt gaan doen. Heb er vertrouwen in dat je voor de groep kunt staan en iets kunt vertellen. Let erop dat je ook goed verstaanbaar bent (gebruik in een grote ruimte een microfoon). En zorg dat je het overzicht houdt.
2. Bespreek van tevoren als team wat jullie regels en grenzen zijn bij de kinderclub en in de omgang met de kinderen. Kinderen vragen namelijk om regels en grenzen. Dat klinkt misschien streng, maar het biedt alleen maar veiligheid. Als je geen regels en grenzen geeft, dan zullen ze net zolang zoeken tot ze de grens hebben gevonden. Dit doen kinderen meestal door negatief gedrag te vertonen. Door hen een stapje voor te

zijn, en van tevoren al regels en grenzen aan te geven, kun je deze regels en grenzen op een positieve manier brengen, en kinderen complimenteren als zij zich aan de regels en grenzen houden. De kinderen zien dat positief gedrag beloond wordt, en daardoor zal de meeste onrust worden onderdrukt.

3. Als je een relatie hebt met de kinderen, lukt het beter om orde te houden. Kinderen kennen je, en weten je manier van zijn en handelen. Ze hebben respect voor je en accepteren jouw leiding. Als je nog geen relatie met de kinderen hebt, dan zal het lastiger zijn om orde te houden. Je moet dan namelijk nog een relatie met de kinderen opbouwen. Geef kinderen hier de tijd voor. Laat zien wie je bent, en wees daar open in. Verder is het belangrijk zo positief mogelijk te zijn, en probeer na je corrigerende opmerking ook een compliment te geven. Dat zorgt voor een goede sfeer, en geeft kinderen het vertrouwen dat het weer goed is.
4. Durf te corrigeren als dat nodig is. Zorg ervoor dat je dit wel altijd op een positieve manier doet. Je kunt je niet vinden in het gedrag van het kind. Maar zie het kind zelf niet als een probleem. Laat één vast persoon het kind aanspreken op zijn gedrag. Als veel verschillende mensen dit doen, dan krijgt het kind te maken met verschillende regels en verschillende manieren van aanpak. Juist

dit kind heeft duidelijkheid nodig, wat met meerdere personen niet bereikt wordt. Probeer vol te houden, maar zorg er altijd voor dat andere kinderen op de kinderclub hier niet de dupe van zijn.

5. Probeer het waar mogelijk luchtig te houden. De kinderen zitten niet op school, maar kiezen er zelf voor om naar de kinderclub te gaan. De sfeer mag iets losser zijn dan wanneer de kinderen in de klas zitten. Gebruik, waar mogelijk en passend, humor. Een leuk grapje kan er soms eenvoudig voor zorgen dat de kinderen weer naar je luisteren.

Tienerclub

Op veel campings wordt Rock Solid en/of Solid Friends gebruikt voor de tiener- en jongerenclub. Als dat niet het geval is, stel je als team zelf een programma samen voor de tieners. Vaak is dit een activiteit waarin spelletjes en gesprekjes elkaar afwisselen. Kijk ook eens op www.jop.nl/werkvormen om inspiratie op te doen.

Zorg voor goede sfeer en gezelligheid

Het is goed om, naast het programma dat je voor de tieners wilt verzorgen, aandacht te besteden aan de ruimte waarin je het programma organiseert. Tieners zijn gevoelig voor sfeer en gezelligheid. Als je zorgt dat er voldoende ruimte is om lekker te hangen (oude bankstellen o.i.d.), het licht wat gedimd is en er stoere posters ophangen, dan heb je al veel gewonnen. Denk ook na over de

muziek die je wilt draaien. Het moet voor jullie als team acceptabel zijn, maar voor de tieners ook aantrekkelijk. En dat is soms best een spanningsveld. Let vooral op de tekstu-ele inhoud van de muziek, want over muziek valt natuurlijk altijd te twisten.

Maak je verder niet te druk als al die lange armen en benen per ongeluk de cola van tafel vegen. Geef de tieners positieve bevestiging. Help ze te ontdekken waar ze goed in zijn, wat hen tot unieke, waardevolle personen maakt. Vestig in ieder geval niet de aandacht op dingen die ze negatief aan zichzelf (kunnen) vinden. Vermijd situaties of opmerkingen waardoor ze zich opgelaten of te kijk gezet voelen. Blijf ze accepteren en met respect behandelen, ook wanneer ze kritisch of bot zijn. Trek het je niet aan als tieners iets de ene keer fantastisch vinden en de andere keer superstom. Meestal ligt het niet aan jou, maar aan de schommeling in hun gevoelens. Wees geduldig, accepteer wisselvallig en onrustig gedrag. Anderzijds mag je ook duidelijk maken dat er grenzen zijn. Als je tieners tot de orde roept, doe het dan vriendelijk en geduldig.

Zorg voor afwisseling en vaart in het programma

Vooral jonge tieners hebben behoefte aan een afwisselend programma met korte onderdelen. Het is zeer aan te raden om met drie of vier tienerleiders om beurten de verschillende onderdelen te presenteren of

te leiden. Zo gauw de één klaar is met de activiteit, begint de ander met het volgende onderdeel, terwijl de derde zich voorbereidt op het daaropvolgende. Zo houd je de vaart erin. Het programma wordt dan niet snel saai en het voorkomt ordeproblemen onder de tieners. Geef de tieners de mogelijkheid om zich uit te leven voor of na dat je serieus bent bezig geweest. Geloven is niet alleen serieus bezig zijn, maar ook veel plezier maken. Zorg daarom ook voor spellen die aansluiten bij het hoofdthema van het programma. Door spelletjes te doen en het thema te proeven, blijft het beter bij tieners hangen. Daag hen uit om goed na te denken en hun eigen mening te vormen. Help hen te ontdekken wat ze precies bedoelen als ze dat zelf niet helemaal helder hebben. Realiseer je dat in hun keuze voor of tegen God de houding van hun vriendengroep heel belangrijk is. Leg niet te veel druk op ze om een keus te maken, nodig ze uit, maar geef ze de vrijheid op hun eigen tijd te kiezen.

Wees betrokken en geïnteresseerd

Als je iets aan tieners wilt overbrengen, is de relatie met hen belangrijker dan het programma zelf. Werken met kleine groepjes, zowel tijdens de spellen als in de gesprekken, kan daarbij helpen. Wees betrokken en oprecht geïnteresseerd in wie de tieners zijn. Wees open en begripvol voor hoe ze zich voelen. Neem tieners serieus als je naar hen luistert en zorg dat je zo snel mogelijk weet wie wie is en wat ze je verteld hebben. Ook al laten ze het je niet snel merken, tieners waarderen het enorm als jij met hen praat en naar hen luistert. Trek daar dus ook tijd voor uit. Formeel: door in je programma 'gespreksonderdelen' te gebruiken, maar juist ook informeel. Zorg ervoor dat je club een veilige plek is en dat jij als leider te vertrouwen bent. Je verdient het recht dat er naar jou geluisterd wordt, door naar hén te luisteren. Laat de tiener vragen stellen en ga een (verhitte) discussie niet zonder meer uit de weg.

Wees echt!

Tieners kunnen niet zoveel met cognitieve argumenten, maar zijn veel eerder gevoelig voor echtheid en ervaring. Probeer hen daarom niet te overtuigen met argumenten of harde discussies, maar overtuig hen door zelf transparant te zijn en te laten zien wie God voor jón is. Als ze zien dat jij het meent met je hart, dan blijft dat bij tieners haken. Geloofsoverdracht is vooral effectief als tieners zien wat God doet in het leven van anderen. Schroom daarom niet om ervaringen uit je eigen leven aan tieners te vertellen. Vermijd

kerkjargon als je met hen over het geloof praat. De meeste tieners die je ontmoet, hebben geen idee van wat het christelijk geloof inhoudt en zullen je dus ook niet begrijpen als je christelijke termen gebruikt. Probeer begrippen als 'zonde' en 'verlossing' aan de hand van concrete voorbeelden duidelijk te maken. Het gaat er niet om, zo snel mogelijk en zo veel mogelijk tieners te bekeren. Bedenk dat bij tieners vooral blijft hangen hoe jij met hen omgaat. Ze zullen voortdurend checken en uitproberen of de boodschap van je programma overeenstemt met je gedrag. De tieners op jouw camping kennen Jezus misschien nog niet, maar ze kennen jou. Probeer dan ook op Hem te lijken in wat je zegt en doet op je club. Vertrouw erop dat God daar doorheen werkt en jij een schakeltje bent in het proces dat Hij gaat met de tieners op jouw club. Dat is genoeg.

Wees duidelijk

Je zult zien dat tieners je soms uit willen proberen. Hoe ver kunnen ze bij je gaan? Het is belangrijk dat je als team duidelijke grenzen hebt tijdens de tieneractiviteiten. Wat mogen ze wel of niet doen? Denk hierbij aan regels over het onderkomen (bijvoorbeeld geen tieners in de stacaravan van jullie team) en leeftijdsgrenzen (minimum- en maximumleeftijd om mee te doen met de activiteit).

Recreatie

Zoals je hebt kunnen lezen betekent het woord Dabar: woord en daad. Deze begrip-

pen smelten op veel punten samen tijdens het Dabarwerk. Zo ook tijdens recreatie. De daad heeft wel de overhand maar het woord van God leg je toch niet even naast je neer. Hoe moet dit dan? Wat is een goede verdeling? Belangrijk is in de eerste plaats dat je houding altijd hetzelfde is. Een houding van vertrouwen en vriendschap. Niet gemaakt, maar puur en transparant. Zelfs tijdens recreatie waar de ontspanning centraal staat mag je getuigen, door mee te doen met voetbal of het meisje te helpen dat het niet zo goed kan. Zo kan een spel veel voor iemand betekenen. Ontspanning (door inspanning) maar ook teambuilding en plezier zijn hierbij sleutelwoorden. Recreatie betekent niet voor niets herschepping. De campinggast kan ontspannen en in een veilige en vertrouwde omgeving genieten van sport en spel. En wie weet dat er juist in deze ontspannenheid ruimte ontstaat voor een gesprek. Zorg hierin ook voor kwaliteit, zodat de campinggasten zien dat je hen iets goeds wilt bieden en je best wilt doen om hen een fijne vakantie te bezorgen.

In alles gaat het bij Dabar om een houding van liefde. Niet alleen tijdens het vertellen van een bijbelverhaal, maar ook tijdens het fluiten van een voetbalwedstrijd. Bid daarom, ook samen met je team, om liefde voor elkaar, voor God en voor de campinggasten. Zo wordt de liefde het cement in het bouwwerk van de verschillende activiteiten op de camping!

Volwassenen

Veel teams denken bij Dabar vooral aan het kinderwerk. Maar we willen alle mensen op de camping bereiken met het evangelie van Gods Koninkrijk, dus jong én oud. Kinderen en tieners rennen vaak naar de tent toe, maar hun ouders en grootouders blijven lekker bij de caravan of tent zitten. Dat vraagt om een andere benadering om in contact te komen met hen.

Verwachtingen van de volwassenen

Veel volwassenen hebben de belangrijkste beslissingen in hun leven al genomen en staan niet echt te springen om God in hun leven te laten. Ze zien het Dabarteam vooral als een recreatieteam en bepalen zelf wel wanneer ze een gesprek willen. Ze zullen uit zichzelf niet zo snel naar jullie toekomen. Er zijn ook volwassenen die jou als mooie gelegenheid zien om hun levensverhaal aan te vertellen. Een goede luisterhouding is hierbij van groot belang. Wees je er van bewust dat volwassenen met verschillende verwachtingen tegen je aankijken. Probeer er achter te komen wat die verwachtingen zijn, zodat je op een goede manier kunt reageren.

Wat wil je als team

Voor contact met volwassenen is een aantal dingen nodig. Allereerst moet je als team overtuigd zijn van het belang van volwassenenwerk. Bij Dabar geloven we dat het dienend aanwezig zijn als christenen ook het dienen van ouderen inhoudt. Om in

woord, daad en gebed Gods evangelie te verkondigen. Kijk wie van jullie team (relatief) gemakkelijk met volwassenen omgaat en graag iets voor hen wil organiseren. Verdeel zo de taken, passend bij ieders gaven. Het is natuurlijk ook een uitdaging om te ontdekken of contact met volwassenen misschien juist jouw gave is. Zeg daarom niet meteen dat je het niet kunt, maar probeer het eerst, samen met een ander. Loop bijvoorbeeld regelmatig een rondje over de camping en houd al biddend je ogen open voor mogelijkheden om in contact te raken met campinggasten. En als je het erg lastig vindt om een gesprek met volwassenen te voeren, vergeet niet dat je altijd voor hen kunt bidden. Zo kan ieder op zijn eigen manier betrokken zijn.

Vaak denken we dat 'het' in onze Dabarperiode moet gebeuren: we moeten goede gesprekken hebben, we moeten getuigend spreken en mensen in aanraking brengen met het evangelie. Juist bij volwassenen kan dit averechts werken. Evangelisatie is vooral een manier van leven, een lifestyle. Gewoon als christen met hen leven en je leven als campinggast met hen delen. Wees dus vooral jezelf!

Bereid je thuis al goed voor

Veel contacten ontstaan naast of buiten je activiteiten om. Daar moet dan wel tijd voor zijn. Een goede voorbereiding vóór de campingperiode en goede afspraken tijdens

het werk, zijn dan ook erg belangrijk. Als je tijdens de periode de activiteiten nog moet organiseren, heb je op dat moment geen tijd om er voor de campinggasten te zijn. Er zijn natuurlijk altijd dingen die je thuis niet kunt voorbereiden en die op de camping nog moeten gebeuren (bijv. het uitzetten van een speurtocht). Maak dan afspraken met je team wie er beschikbaar blijft voor campinggasten.

Hoe leg je contact?

Het allerbelangrijkste is om beschikbaar te zijn. Zowel voor de campinggasten als voor God! Beschikbaar ben je, als je open kunt staan voor de ander, belangstelling voor hem of haar hebt (ook als zijn/haar interesses de jouwe niet zijn). Ben je beschikbaar om de afwas niet in je eigen veilige hok, maar samen met de campinggasten bij het washok te doen? Neem je de tijd om eens met iemand mee te gaan naar de kantine? Op deze manier kun je gemakkelijk in gesprek komen. Heb je ook de ogen om te zien waar eenzaamheid is? Soms zie je tijdens het rondbrengen van de folder een alleenstaande vrouw in een stacaravan. Mogelijk heeft ze behoefte aan een gesprekje en kun je haar verrassen met je aandacht en misschien wel een bloemetje! Wees ook beschikbaar voor God. Blijf met Hem in gesprek, zodat je kunt horen wat Hij je wil zeggen. Het is belangrijk om een relatie met volwassenen op te bouwen en betrouwbaar te zijn.

Door contacten bij de afwas, de kantine of

kinderclub, kun je in gesprek raken. Omdat mensen niet zomaar naar de tent toe komen, moet je wel bereid zijn om hen op te zoeken bij de tent of bijvoorbeeld in de kantine. Je stelt je zo wel kwetsbaar op en het kost je tijd, maar ook dat is een getuigenis en het is vaak de enige weg om het leven van de gasten te kruisen.

In de praktijk blijkt dat de meeste mensen tot geloof komen via vrienden of familie. Hieruit blijkt maar weer het belang van persoonlijke relaties. Christenen dienen eerst betrouwbaar te zijn en aandacht voor de ander te hebben, voordat de boodschap van Jezus ingang vindt in het hart. In het gesprek en contact dien je dus ook eerst betrouwbaar en belangstellend te zijn. Een andere manier is om contact te leggen met deelnemers én toeschouwers tijdens de activiteiten. Let eens op de ouders die meekomen tijdens de kinderclub of de toeschouwers bij volleybal. Het kan goed zijn om iemand vrij te plannen voor deze mensen, zodat die tijd heeft voor koffie en een gesprek. Zorg ook altijd dat er koffie is tijdens of na een activiteit. Ook bij de activiteiten die niet voor de volwassenen zijn. Doe bijvoorbeeld de prijsuitreiking bij je eigen tent of gebouw. Dan is de drempel om de volgende keer te komen lager.

Het is echter ook goed om specifieke activiteiten voor de volwassenen te organiseren. Bewaak dan wel goed de leeftijdsgrens, want anders is het voor ouderen niet leuk!

Bekijken we de leeftijdsgroep van 25-80 jaar, dan zijn daarbinnen uiteraard veel verschillen. Elke camping heeft een andere populatie en daarmee een andere sfeer. De ene heeft vooral jonge gezinnen, andere voornamelijk 50+ers, die de hele zomer aanwezig zijn. Probeer er dus achter te komen welke groep in het bijzonder bij je op de camping zit. Dat voorkomt veel inspanning voor niets. Voor bejaarden hoef je geen lampionnoptocht voor het hele gezin te organiseren en veel jonge vaders zitten niet op een viswedstrijd te wachten.

Naast de recreatieve activiteiten en de informele contacten, is het goed om evangelisatieactiviteiten speciaal voor de volwassenen te houden. Je kunt hen in een gesprek daar dan ook voor uitnodigen.

Activiteiten voor volwassenen

Voorbeeldactiviteiten voor recreatie

- bingo
- tuiniercursus
- ouderengym
- viswedstrijd
- creatieve avond
- sportactiviteiten
- sterkste man/vrouw
- kijk ook eens naar het programma van je lokale buurtvereniging!

Voorbeeldactiviteiten voor evangelisatie

- dagsluitingen

- toneelstuk
- talkshow
- campingdienst
- Alpha-cursus op de camping
- sing-in
- stiltewandeling
- mannenontbijt met bespreking van maatschappelijk onderwerp of zingeving

Het gesprek

Wees jezelf in een gesprek met volwassenen. Als je je anders gedraagt dan anders, prikken ze daar zo doorheen. Steek ook heel laagdrempelig in. Denk niet dat een gesprek pas 'geslaagd' is wanneer er over geloof gesproken is. Soms gaat een gesprek alleen maar over koetjes en kalfjes. Ook dat kan waardevol zijn. Je bouwt hiermee ook aan een relatie met de ander.

Soms kan iets wat begon als een gezellig praatje opeens omslaan in een heel diep gesprek. Er kan ruimte zijn om dieper in te gaan op het geloof. Veel mensen van deze tijd noemen zichzelf religieus maar weten dingen niet meer zo zeker. Dit kan zeker een aanknopingspunt zijn in een gesprek. Jouw authentieke verhaal kan anderen bereiken. Zo'n mogelijkheid kan zich opeens voordoen en is te mooi om niet aan te grijpen. Je mag God danken als je zo iets over Hem mag vertellen.

Veel mensen komen met vragen over het waarom van wat er gebeurt, zijn misschien

teleurgesteld in de kerk of willen alles met hun verstand kunnen begrijpen. Wees eerlijk als er vragen zijn waar je ook geen antwoord op weet. Niet alles is te verklaren, God heeft Zijn geheimen. Ons verstand is te klein om te begrijpen wat God wil. Mensen hebben liever dat je dat gewoon eerlijk zegt, dan dat je met veel omhaal van woorden er een beetje omheen draait.

Gun mensen de tijd om na te denken over wat je zegt. Ze horen heel veel en dat moeten ze een plek geven. Sommigen hebben er heel veel moeite mee als ze horen dat Jezus 'de enige weg' is. Wees daarom voorzichtig in hoe je dat zegt en veroordeel mensen niet. Er zijn mensen die hun hele levensverhaal aan je vertellen en die van jou verwachten dat jij hen wel kunt helpen. Wees je ervan bewust dat je geen hulpverlener bent. Je kunt luisteren naar verhalen van mensen, maar als mensen met grote problemen naar je toe komen, kun je dat niet zomaar oplossen. Er is een lijst met adressen waar je mensen in overleg met de plaatselijke commissie naar kunt doorverwijzen. Deze vind je als bijlage in je seizoensboek.

Een paar aandachtspunten voor gesprekken met campinggasten:

- Wanneer je in een vertrouwelijk gesprek raakt, realiseer je dan dat je je zelf ook kwetsbaar opstelt. Wellicht raakt het levensverhaal van de ander ook jouw eigen levensverhaal.

Wees hier terughoudend in, want niet iedereen is er mee gebaat wanneer jij als antwoord jouw eigen probleem op tafel legt.

- Wanneer een onderwerp voor jou te dichtbij komt of wanneer je er te weinig kennis van hebt, vraag dan aan de campinggast of het misschien beter is om het gesprek te voeren met een ander teamlid of de campingpastor. Probeer dit indien mogelijk te voorkomen, want diegene heeft een grote stap genomen en vertelt niet voor niets zijn of haar verhaal juist aan jou.
- In vertrouwelijke gesprekken is het van belang om ze meisje-meisje of jongen-jongen te voeren. Zo voorkom je nieuwe problemen. Wanneer je als jongen in een gesprek met een meisje merkt dat iemand vertrouwelijk wordt, vraag dan of ze het goed vind om er een vrouwelijk teamlid bij te halen. Hetzelfde geldt andersom. Het geeft aan dat je bereid bent om te luisteren, maar ook dat je er heel voorzichtig mee om wilt gaan. Dat wekt alleen maar vertrouwen en sommige dingen bespreek je nu eenmaal liever als mannen onder elkaar, andere dingen als meisjes onder elkaar!
- In principe mag je geen absolute geheimhouding beloven. Het kan noodzakelijk zijn dat je nog iemand inlicht over datgene wat jou verteld is. Ook voor jezelf kan het nodig zijn om wat

je gehoord hebt te kunnen bespreken met je teamleider of teamleden. Geef daarom aan dat je te vertrouwen bent en dat je altijd toestemming aan hem of haar zult vragen wanneer je een ander wilt raadplegen. Wees heel terughoudend in het raadplegen van anderen. Alleen teamleden of commissieleden mag je in vertrouwen nemen. Maar zij zijn dan ook bereid en in staat om van buitenaf een oordeel te geven over datgene wat je het best kunt doen. Soms is het ook van belang om de campingeigenaar in te schakelen. Doe dit echter alleen in overleg met de betrokkene en de plaatselijke commissie.

- Wanneer situaties zo ernstig zijn dat ingrijpen van buitenaf nodig zou kunnen zijn, neem hierin dan niet het initiatief door even op de betreffende caravan af te stappen... Daar maak je meer mee kapot dan je denkt en het beschadigt het vertrouwen dat men in je had. Probeer te weten te komen of er professionele hulp verleend wordt en zo niet, wijs daar dan op. Schakel slechts in hoge uitzondering kinderbescherming of politie in. Overleg hiervoor eerst met de plaatselijke commissie en/of IZB!

Dagsluitingen

Op veel campings is het de gewoonte dat er dagsluitingen gehouden worden. Maar wat

voor activiteit is dat eigenlijk? Kort gezegd is een dagsluiting het afsluiten van de dag met God waarbij de campinggasten aanwezig zijn. Het is een mogelijkheid voor campinggasten om mee te beleven wat het geloof voor de Dabarteamleden betekent.

Een vaste vorm voor een dagsluiting is niet te geven, omdat elke camping en ieder team(lid) weer anders is. Om toch enig idee te hebben hoe een dagsluiting er uit kan zien, volgt hier een beschrijving van een gangbare invulling.

Meestal duurt een dagsluiting een klein half uur en is er daarna nog de mogelijkheid om wat na te praten. In dat halfuur wordt er meestal gezongen, gebeden en is er een zingevingsmoment. Voor al deze onderdelen geldt dat het belangrijk is dat ze bij de situatie passen. Hoe het zingevingsmoment ingevuld wordt, is erg afhankelijk van de persoon die dit doet. Het is een geschikt moment om mensen te laten zien wat het geloof inhoudt. Probeer dit op een eenvoudige manier over te brengen. Je kunt een praatje houden aan de hand van een bijbelgedeelte maar ook een sketch, een gedicht of een stuk muziek zijn geschikt om een boodschap over te dragen. Misschien wel juist jouw eenvoudige verhaal over jouw leven met God kan een getuigenis zijn.

Let er op dat je taalgebruik eenvoudig is. Vermijd kerkelijk 'jargon'. Lang niet iedereen weet bijvoorbeeld wat je bedoelt met woor-

den als 'zonde', 'gerechtigheid' en 'goeder-tierenheid'.

Campingdiensten

Op veel campings worden zondags campingdiensten gehouden. Als team heb je niet de eindverantwoordelijkheid voor de campingdienst, die heeft de commissie. Er zal een campingpastor of iemand van buiten de camping zijn die de dienst leidt. Per camping is het verschillend wat er van de teamleden verwacht wordt bij de invulling van de campingdienst. Op de ene camping wordt de dienst samen met de teamleden ingevuld. Bij andere campings zijn de teamleden alleen ondersteunend betrokken. Informeer hiernaar bij de plaatselijke commissie.

De dienst is in de eerste plaats bedoeld voor de campinggasten. Op sommige campings is het de gewoonte dat er ook gemeenteleden van de plaatselijke kerk komen. Die willen op deze manier laten merken dat ze achter jullie staan. Op het moment dat je als team het idee hebt dat door de aanwezigheid van kerkmensen de campinggasten wegblijven, moet je dit bespreken met je commissie.

De campingdienst is geen kerkdienst zoals we die gewend zijn in onze eigen gemeente. De campingdienst zal een sterk missionair karakter dragen om in het bijzonder de niet-christenen op de camping te bereiken met het evangelie van Jezus Christus. Hierin zal de onderlinge ontmoeting ook een plek krijgen.

Een aantal ideeën:

- Breng na afloop van de dienst een bloemengroet aan bijvoorbeeld een zieke of een jarige. Zo geef je uitdrukking aan de onderlinge betrokkenheid en creëer je de mogelijkheid tot het leggen van contact.
- Zing een lied of voer een sketch op met de kinderen van de kinderclub. Misschien dat hun ouders dan ook meekomen naar de dienst.
- Betrek kinderen en/of volwassenen van de camping bij de dienst. Bijvoorbeeld door hen dingen uit te laten delen of mee te helpen bij het collecteren.
- Zing als team een lied voor de campinggasten. Je kunt je dan als team ook meteen voorstellen en weet iedereen wie je bent.
- Bied de gelegenheid om na de dienst koffie te drinken, zodat ontmoeting en gesprek mogelijk zijn.
- Op sommige campings is er ook de mogelijkheid om een band of een dramagroep uit te nodigen, om zo het evangelie door te geven. Of je kunt bij voorbeeld een brunch organiseren waarbij je een bijbelgedeelte leest en een korte overdenking houdt.

Dit zijn zo maar een paar voorbeelden. Er kan natuurlijk veel meer. Houd hierbij wel je doelstelling van de campingdienst in het oog.

Folderen

Op bijna alle campings wordt gefolderd. Want de presentatie van je werk op de camping is van groot belang. Daarom verspreid je folders over het Dabarprogramma onder de campinggasten. Hierin vertel je wie je bent en wat je doet. Even de mensen laten weten dat je er bent. Op een aantal campings staat er in de folder ook iets over de campingpastor, of worden de folders door het team én de pastor gezamenlijk rondgebracht. Wees je ervan bewust dat de folder het visitekaartje van Dabar is. Wees dus zorgvuldig: maak geen spelfouten en zorg dat het programma compleet is en klopt. Wees creatief in de vormgeving, en zorg dat de folder er aantrekkelijk uitziet.

Het rondbrengen van de folders is je eerste contact met de campinggasten. Ook als je voor de tweede of derde keer op de camping komt. Het is dus niet de bedoeling dat je overal zo snel mogelijk langs stuift en de mensen een foldertje in de handen drukt met je programma en dan snel weer weg bent. Neem de tijd om kennis te maken en de mensen uit te nodigen voor je activiteiten of een kopje koffie. Je bent dan wel wat langer bezig, maar het is ook veel leuker om te doen. De eerste indruk die campinggasten van je opdoen, is van groot belang.

Jezus is De Goede Herder 19

Jezus is de goede herder

Jezus Hij is overal

Jezus is de goede herder

Brengt mij veilig naar de

Als je 's avonds niet kunt slapen

Als je bang in 't donker bent

Denk dan eens al die schapen

Die de heer bij name kent

Jezus is de goede herder

Jezus hij is overal

8. NAZORG

Het karakter van camping- evangelisatiewerk

Tijdens Dabar ontmoet je campinggasten in een vakantieperiode. Dat brengt een aantal voordelen met zich mee van ontmoetingen in een ontspannen sfeer en loskomen uit de dagelijkse beslommeringen. Maar het heeft ook iets beperkends in zich. Je ontmoet mensen voor een korte tijd. Meestal woon je zelf ook niet in de buurt van de campinggasten en is het lastig om langdurig intensief contact te onderhouden. Zeker als je zelf ook weer je eigen bezigheden na de vakantie oppakt. Wees je daarvan bewust als je contacten op de camping aangaat. En wees voorzichtig in de beloftes die je richting campinggasten doet. Wat kun je wel of niet waar maken?

Voorkom teleurstellingen

Veel campinggasten ontmoet je alleen tijdens activiteiten. Met een klein aantal van hen heb je vaak wat meer contact. Dit kan ook per teamlid wat verschillen. De één heeft meer contact met een tiener of jongere, terwijl de ander misschien juist wat meer contact gehad heeft met een bepaalde volwassene. Juist als je veel contact gehad hebt met een campinggast, kunnen er bepaalde verwachtingen ontstaan. Een aantal van hen wil het contact nog wel onderhouden, ook als je weer weg bent van de camping. Zij kunnen benieuwd zijn hoe het met verschillende Dabarteamleden gaat. Of willen nog doorpraten over dat ene onderwerp.

Bij campinggasten kan het verlangen aanwezig zijn om contacten vast te houden. Maar niet vervulde verlangens kunnen tot teleurstelling leiden: 'Op de camping waren ze erg leuk en aardig, maar daarna hoor je niks meer van ze.' Hierbij kunnen allerlei gedachten naar boven komen. Waarom heeft hij / zij nooit meer iets van zich laten horen?

De Dabarteamleden die zij hebben ontmoet, waren mensen die het over God hadden. Mensen die als het ware God (weer) in beeld brachten. Ze vertelden hen dat God niet meteen met een kerk en regeltjes te maken heeft, maar met liefde. De mensen van Dabar vertelden dat ze er zo naar verlangden dat ik God leer kennen, maar na de twee weken Dabar doen ze er geen enkele moeite meer voor...! Tijdens dat gesprek dacht ik echt dat ze me wilden helpen, maar ik heb zelfs nooit meer een kaartje gekregen. Ik dacht dat ik met dat toffe teamlid er een nieuwe echte vriend bij had, maar hij belt me nooit meer terug...!

Maak vooraf keuzes

Om teleurstellingen te voorkomen is het belangrijk dat je tijdens of zelfs voor je Dabarperiode voor jezelf al duidelijk hebt hoe je door wilt gaan met contacten. Past een contact met een campinggast in je eigen leefwereld? Heb je de juiste motivatie om in contact te blijven met de campinggast(en)? Heb je er zin in om te investeren in de relatie met de campinggast? Wees je ervan bewust dat het moeite en tijd kost om contacten te onder-

houden. Kan en wil je dat? Het contact met een campinggast is niet verplicht. Je mag zelf kiezen of je dit wilt of niet. Je moet voorkomen dat het een 'moeten' wordt. Dat jij je verplicht of schuldig voelt als je het niet doet. Als je van tevoren al weet dat je de tijd na Dabar geen contact meer met de campinggasten wilt, kunt of zult hebben, moet je dit wel heel duidelijk aangeven tijdens je Dabarperiode. Zo voorkom je teleurstellingen.

Als je contacten wilt onderhouden...

Het is goed om te bedenken in welke vorm je contact wilt houden met de campinggast: bellen, mailen, appen, Facebooken of elkaar persoonlijk ontmoeten? Hoe vaak wil je dat contact onderhouden? Denk hier goed over na.

Ga hierover ook zeker in gebed. Welke richting wijst God jou op? Vraagt Hij je nog een tijdje met deze campinggast op te trekken, zodat je hem of haar wellicht nog wat meer kunt laten zien van jouw leven met God? Soms is het goed om nog een tijdje met iemand op te trekken en een luisterend oor te bieden. Of je kunt iemand bij geloofsvragen doorverwijzen naar een kerk in zijn eigen omgeving, eventueel door er samen eens heen te gaan.

Spreek de verwachtingen naar elkaar uit. Wat verwacht ik en wat verwacht jij? Verwacht iemand bij wijze van spreken elke week drie kaartjes of één keer in de maand een mail? Bespreek dit open! Dit voorkomt teleurstel-

ling. En misschien is het nodig om dit af en toe te herhalen.

Breng de plaatselijke commissie ook op de hoogte van de contacten die je na de campingperiode nog onderhoudt. Zodat zij weten wat de stand van zaken is (ook als het jaar daarna weer andere teamleden op de camping komen).

Onjuiste contacten – ken je grenzen

Soms kun je heftige verhalen van campinggasten te horen krijgen: een meisje dat jou vertelt hoe ze haar moeder mist, een jongen die vertelt hoe iemand hem seksueel misbruikt, een eenzame vrouw met alcoholproblemen...

Het kan voor komen dat iemand jou in vertrouwen neemt en je deel maakt van zijn of haar kruis in het leven. Jij bent een buitenstaander en op het eerste gezicht een betrouwbaar persoon. Dat maakt voor iemand met problemen de drempel lager om te praten over zijn problemen.

Maar wat gebeurt er dan? Dan breekt je hart. Je wilt niet anders dan een kind in je armen nemen en het weghalen uit de situatie die het leven kapot maakt. Je wilt niets liever dan iemand helpen in zijn problematiek. Uit liefde en betrokkenheid kun je heel snel zaken op je schouders nemen die je niet dragen kunt en mag. Terwijl je eigenlijk iemand moet doorverwijzen. Het is van levensbelang dat jij ook jouw eigen grenzen kent. Je kunt voor een deel goed doen door te luisteren en te helpen maar je bent geen hulpverlener. Vaak help je iemand er meer mee door hem of haar te wijzen op professionele hulpverlening dan dat je zelf de boel draaiende probeert te houden. Ook wanneer je vanuit je studie genoeg kennis denkt te hebben en wellicht zelfs ervaring in de hulpverlening, dan nog moet je jezelf realiseren dat je niet op persoonlijke titel hulp mag gaan verlenen. Je kunt geen vriend en hulpverlener tegelijk zijn, omdat dat vanuit de positie van de campinggast een onmogelijke relatie is.

Als je hier mee te maken krijgt, overleg dan met de plaatselijke commissie en/of de IZB Dabar. Ook vind je achter in je seizoensboek. Hier kun je ook advies bij inwinnen.

Praktische handreikingen om contact te houden

Wees je ervan bewust dat het evenals tijdens de periode op de camping vooral een zaak is van erg veel geven en investeren. Een persoonlijke e-mail sturen vraagt tijd en wellicht krijg je maar heel summier antwoord terug. Even iemand bellen is vooral een kwestie van vragen en luisteren, maar het is wel een enorme verrassing voor de ander. Vooral voor kinderen is het leuk om een kaartje te krijgen. In het bijzonder wanneer je van plan bent een jaar later weer op dezelfde camping Dabar te gaan doen, is het investeren erg belangrijk en waardevol. Anderzijds, wees je ook bewust van de wederkerigheid van contacten, want alle contacten komen van twee kanten. Kinderen zijn daarin in een bijzondere positie. Zij kunnen jouw kaart ontzettend leuk vinden maar wanneer hun ouders het niet stimuleren om terug te schrijven is de kans groot dat je geen antwoord terug zult krijgen. Dat kan voor jou een teleurstelling zijn, maar laat je er niet door afschrikken.

Als de campinggasten contact willen houden dan weten ze dat ze contact houden met een christen. Dan weten ze ook dat er christelijke onderwerpen naar voren kunnen komen. Sommigen hebben het christelijke praatje van ons er wel voor over om in contact te blijven. Anderen willen juist meer van het christendom en God horen, zitten met zingevingvragen of vinden het interessant wat wij geloven. Sommigen zullen juist

afgeschrikt worden door jouw zinspelingen op het geloof... Laat je opnieuw leiden door God in de contacten die je onderhoudt. Vraag af en toe aan de campinggast wat hij van jullie relatie vindt. Wat vindt hij leuk en wat vindt hij niet leuk? Het is goed om af en toe te peilen hoe hij de relatie ervaart. Denk ook zelf af en toe goed na wat je van de relatie vindt!

De campinggast heeft voor een deel een andere belevingswereld dan jij. Dus komt hij of zij mogelijk met andere gespreksonderwerpen dan jijzelf zou willen. Maar het is goed om daar belangstelling voor te hebben. Wanneer het een tweestrijd bij jezelf oplevert, geef dat dan aan. Het is eerlijker en biedt wellicht zelfs een kans om iets van je geloof te laten zien. Vraag andersom dan ook wat hij van jouw onderwerpen vindt.

Eén van de belangrijkste dingen om contact en nazorg te ondersteunen is gebed. Blijf bidden voor de campinggasten. Zorg ervoor dat het geen verplichting wordt, maar dat je gebed voortkomt uit bewogenheid met deze mensen. Wees ervan bewust dat zij Jezus Christus nodig hebben. Breng hen voor Gods troon en noem voor het aangezicht van God hun namen. Bid om de bewogenheid van Jezus in jouw hart zodat ook jij met ontferming bewogen bent over de schapen die geen herder hebben. Daarbij mag je ook vragen om tijd en ideeën om je liefde tot uiting te kunnen brengen.

Hieronder vind je een paar praktische ideeën om contacten te onderhouden. Die kunnen je misschien inspireren, maar wees zelf ook creatief!

- Verjaardagskaarten. Verzamel al op de camping alle adressen en geboortedata van de vaste kinderen, jongeren en volwassenen. Verdeel deze onder het Dabarteam, zodat elk Dabarteamlid een aantal verjaardagskaarten verstuurt.
- Kerstkaarten. Wanneer je toch de adressen verzameld hebt kun je ook mooi een kerstgroet versturen. Kom als groep nog eens bij elkaar of schrijf tijdens de reünie voor iedereen een persoonlijke kerstgroet. Eventueel kun je dit ook via of door de commissie laten doen (nog goedkoper ook...).
- Adoptie. Maak een lijst van campinggasten waarvan je weet dat die wel contact willen houden. Verdeel deze onder je team, zodat iedereen een kind, een jongere en een volwassene als het ware geadopteerd heeft. Neem je voor om elke week één van hen te bellen, te appen, te mailen, kaartje te sturen of wat dan ook. Je kunt in die week dan ook specifiek bidden voor die persoon.
- Maak gebruik van social media. Spreek bijvoorbeeld op de camping af dat je bepaalde avonden in de maand (bijvoorbeeld 1e maandagavond van de maand of altijd de 10de van de maand) met elkaar contact hebt. Zo houd je het overzichtelijk.

- Zorg voor een eigen Facebookpagina van jouw Dabarcamping. Daar kun je foto's en filmpjes van de afgelopen zomer terug kijken. Of af en toe een leuk berichtje plaatsen voor campinggasten.
- Christelijke uitjes. Nodig campinggasten uit om mee te gaan naar een EO-jongereindag, een jeugdkerk, een praiseavond of iets dergelijks. Of kijk welke christelijke activiteiten bij de campinggast zelf in de buurt zijn. Ze horen dan het evangelie, komen weer in contact met het Dabarteam en hebben een leuke avond. Het kost wel wat organisatie, maar dan heb je ook iets. Ook al zeggen ze nee, dat je ze vraagt geeft al iets aan.
- Commissie. Vergeet bij dit alles de commissie niet. Bespreek met hen de mogelijkheden. Laat ook hen betrokken zijn bij de nazorg.
- Terugkoppeling naar een gemeente. Als iemand meer van het geloof wil weten kan ook contact gelegd worden met een gemeente uit de eigen woonplaats (als hij of zij daarmee instemt). Je kunt dan een inschatting maken welke kerk het beste bij de campinggast past. Je kunt met die gemeente overleggen of een jeugd- of evangelisatieouderling eens bij die persoon langs wil gaan.
- Alpha-cursus. Een goede mogelijkheid voor iemand die meer van het geloof wil weten is de (youth) Alpha-cursus. In veel plaatsen wordt deze gegeven. Je kunt via www.alpha-cursus.nl in contact komen met deze organisatie en bekijken waar en wanneer deze cursussen gegeven worden. Je kunt er over denken om dan samen de cursus te gaan volgen. Dat maakt de drempel lager en het biedt jezelf ook een verdieping van je geloof.
- Plaatselijke Rock Solid of Solid Friends club. Via Youth for Christ kun je te weten komen waar er in het land gedurende het hele jaar Rock Solid clubs en Solid Friends club draaien. Probeer je tieners enthousiast te maken hier alleen of met een aantal heen te gaan en wees bereid om daarvoor contacten te leggen wanneer dat nodig is. Als er Rock Solid of Solid Friends gebruikt wordt op jouw camping, dan vind je in de mappen een lijst met plaatsen waar een club is. Deze wordt elk jaar aangepast en is dus up-to-date.

Geestelijke nazorg

Geestelijke nazorg is voor campinggasten die meer van het geloof willen weten.

- Adoptie. Het beste werkt nog steeds de persoonlijke aandacht die je aan iemand geeft. Als iemand meer van God wil weten, is het belangrijk dat één of twee mensen hem of haar gaan begeleiden. De persoon kan met vragen en moeilijkheden naar een Dabar-teamlid. Het persoonlijke contact (afspreken, schrijven en bellen) is erg belangrijk voor deze persoon. En denk ook hier weer aan de commissie.

VEEL ZEGEN!

Hopelijk ben je na het lezen van deze handleiding nog enthousiaster geworden om Dabar te gaan doen. We wensen je Gods zegen bij het werk op de camping. Vergeet niet dat God in alles met je mee gaat. Hij verlangt er naar dat mensen Hem leren kennen. Jij mag je daarvoor inzetten door in woord en daad te getuigen.

Blijf dagelijks in contact met Hem, persoonlijk en als team. Hij helpt je om in alle ontspannenheid aanwezig te zijn op de camping. Met de hulp van Zijn Heilige Geest ben je zout dat smaak brengt en ben je licht dat schijnt in jouw omgeving (Mat. 5:13&14). Weet dat in heel Nederland ook gebeden wordt voor het Dabarwerk.

Tenslotte, sta als team om elkaar heen. Help elkaar en bemoedig elkaar. Maak er samen een onbetaalbare ervaring van en wees een zegen voor een ieder die op jouw pad komt.

LICHTBAKEN

BIJLAGE

Voorbeeld van een Dabar dagprogramma

Om een beeld van het Dabar in de praktijk te geven, kijken we naar een dagje Dabar op de camping. Natuurlijk is niet elke dag hetzelfde en ook zijn er per camping verschillen in de daginvulling. Toch zullen op alle campings veel aspecten dagelijks terugkomen zoals de stille tijd, bijbelstudie, kinderclub, recreatie, poppenkast en dagsluiting.

7:30 Goedemorgen!

Vrolijk word je gewekt door één van je teamleden zonder ochtendhumeur (of iets minder vrolijk door één van je teamleden mét ochtendhumeur of gewoon door de wekker ...). Vlug uit bed, naar de washokjes en op tijd aan het ontbijt.

8:00 Ontbijt

Samen met het team begin je de dag. De dag wordt doorgesproken tijdens het ontbijt of net daarna.

8:45 Stille tijd

Zoek een rustige plek op en begin de dag met God. Een onmisbaar moment in alle drukte van Dabar!

9:15 Aan het werk ...

De taken worden verdeeld: afwassen, klaarzetten voor de kinderclub, nog even zaken doornemen van de tienerclub ... iedereen is druk aan het werk.

10:00 Kinderclub

'Kom binnen, kom binnen, het feest gaat beginnen...' Uit de tenten en caravans komen de kinderen naar de Dabartent of ruimte. Samen wordt er gezongen, gebeden en geluisterd naar een bijbelverhaal. Bij een glaasje limonade wordt er een verwerking gemaakt bij het verhaal of een spel gespeeld.

11:00 Tieners

Een uurtje voor de tieners. Samen praten over onderwerpen van deze tijd en ook luisteren wat de Bijbel hierover zegt.

12:30 Eet smakelijk!

Of je nu zelf als team je potje hebt moeten koken of dat de commissie of gemeentelieden een maaltijd verzorgen, je mag nu samen als team aanschuiven. Je bespreekt eventueel de ochtend en de komende mid-dag, maar ook heb je aandacht voor elkaar. Een tijd van ontmoeting en gezelligheid.

13:30 Teambijbelstudie

Samen met je team neem je de tijd om samen te zingen, uit de bijbel te lezen en daar over door te praten. Je gebruikt hiervoor de teambijbelstudies uit het seizoensboek. Een moment om samen geestelijk 'op te laden', zodat je later weer kunt uitdelen naar campinggasten. Sluit dit teammoment af met gezamenlijk gebed, waar je o.a. bidt voor elkaar, het Dabarwerk en de campinggasten.

15:00 Middagactiviteit

Wat staat er op het programma? Vossenjacht, zeskamp, waterspelletjes, themamid-dag? Een recreatieactiviteit voor meestal de kinderen, maar ook een activiteit voor een andere groep is prima mogelijk. Vergeet niet om een pot koffie te zetten voor binnenlopers of de ouders die langskomen om te kijken naar hun kinderen. Wees gastvrij!

17:30 Eet smakelijk!

Bij mooi weer lekker buiten eten. Als het wat minder is: dan maar in de tent of caravan. Neem de tijd voor elkaar!

18:30 Poppenkast

Het feest voor de allerkleinsten: de poppenkast! Eerst de camping over zodat iedereen weet dat de poppenkast weer opengaat!

19:30 Avondactiviteit

Wat staat er op het programma? Een volleybaltoernooi, een crea-bea avond, sterkste man van de camping, soos, een nachtspel? Geen avond is hetzelfde!

22:00 Dagsluiting

Als team, samen met campinggasten, mag je samenkomen om te luisteren naar een stukje uit Gods Woord. Samen zingen, samen bidden, samen deze dag in Gods hand leggen.

23:00 Evaluatie

Als team samen de dag evalueren: wat ging er goed en wat iets minder? Hoe gaan we het morgen doen? Vooral ook een moment om elkaar écht te spreken en te ontmoeten.

??? Welterusten!

Na een actieve, intensieve dag 'genieten' van een verdiende nachtrust!

Dit programma voer je uit van maandag tot en met vrijdag. In die dagen heb je vaak een vrije middag en/of vrije avond om er met je teamgenoten even op uit te trekken. In het weekend doe je het rustiger aan. Op zaterdag breng je de activiteitenfolders rond, en zijn er de teamwisselingen (alles inpakken, opruimen, schoonmaken... en een overdracht). 's Zondags is er op de meeste campings een campingdienst, waarin de campingpastor voorgaat, of iemand anders die is uitgenodigd door de plaatselijke commissie. Veel teams organiseren 's avonds een sing-in of dagsluiting.

 @DABARWERK

 DABARWERK

 IZB.NL/DABAR

